

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Številka 2
Leto VII
Posamezna
številka po
2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrseva cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Ljubljana, 17. januarja 1935

Naročnina za četrto leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Druga stran medalje

Ni dolgo tega, kar sem govoril z uglednim ljubljanskim trgovcem. O krizi kajpada, o padanju prometa in sploh o perečih vprašanjih, ki danes težje poslovanega človeka. In pri tem je pogovor nanesele tudi na medalje in kolajne.

— Dovolite, kakšne so te medalje, ki z njimi odlikujejo razne trgovce in obrtnike v Londonu, Bruslju, Parizu? sem ga vprašal. Ali ta odlikovanja kaj pomenijo? Pozornost mi namreč zbujala, da dele take kolajne za vse mogoče vrste blaga; vtis imam, da do njih ne bo ravno pretežko priti — ne?

— Zadel ste, mi je pritrdil trgovec. Povedal vam bom, kaj se je meni pripetilo; o drugih seveda nisem poklican govoriti. Nekega dne se oglasi pri meni zastopnik neke inozemske razstave. Hotel me je na vsak način pregovoriti za udeležbo na tej razstavi. Dolgo sva govorila, mož se je trudil na vse kriplje, ponujal, obljubljal — mene pa ni mikalo.

»Saj ni treba drugega,« je dejal, »kako da podpišete formular, da se želite udeležiti razstave in da plačate 2000 Din. To je vse. Vse drugo bomo mi napravili. Ne glede na to, ali mislite kaj razstaviti ali ne — dobili boste kolajno in diplomu.«

— In? — Nisem se mogel za stvar navdušiti. Prelahko bi prišel do diplome in kolajne, da bi predstavljali kakšno vrednost zame. Da bi dva jurja kar tako vrgel skozi okno, mi pa tudi ni šlo v račun. Razstala sva se brez kupčije, brez kolajne in brez diplome.

Pri nas je dosti tujih agentov; mnogi med njimi ponujajo takšno blago, ki ga doma pa tudi drugod ne morejo prodati. Na žalost le preveč naših trgovcev, obrtnikov in industrijecev nasede tem gospodom, potem se pa kesa. Zakaj ko dobro premisli, vidi, da mu je od leve stvari, kakor mu jo je zastopnik naslikal, ostala samo prazna senca, da mu je od svetle kolajne ostala samo druga, pločevinasta stran.

Toda kakor so naši ljudje dovzetni za tujca in njegove ponudbe in oferte, prav tako so nezaupljivi nasproti domačim ljudem. Kolikokrat se zgodi, da na primer zastopnik domačega podjetja sploh ne pride do šefa — ker gospod šef »ne sprejema«, ali mora pa poprej izpolniti prijavnico; nu in ko to stori, mu milostno povedo, da gospod šef »ne uetegn«, naj se morda drugič oglasi. Da, v Ljubljani imamo celo podjetja, kjer te sploh ne spuste naprej, preden natanko ne poveš, h komu greš in po kaj. Tudi če bi hotel čisto privatno govoriti z gospodom ravnateljem.

Razumljivo in spet ne. Razumljivo, ker se je zadnja leta po trgovskih in industrijskih podjetjih izredno razbohotilo pobiranje za razne »kulturne« in »nacionalne« namene, ki so dostikrat vse prej kakor to, za kar se izdajajo. Nerazumljivo: če je to ali ono podjetje res tako veliko in ga vodijo sposobni in ugledni ljudje, potem se ti gospodje šefi in ravnatelji ne bi smeli bati reči »ne«, kadar je po njihovem stvar res brez cene; nikakor pa ne gre, da bi znašali svoje nezaupanje nasproti vsem našim ljudem. Razumne trgovce mora biti dovolj, da vsak razgovor. Mora pa biti toliko razsoden, da bo sam razlikoval dobro od boljšega ali od slabšega.

Ker smo že začeli s kolajnami, naj z njimi še sklenemo. Naši trgovci in obrtniki so solidni in pošteni; priznanje za svoje delo so si pridobili s svojim delom doma. Priznanje inozemstva jim zato ni potrebno, saj sami najbolje vemo, kakšno so in s kakšnim blagom nam postrežejo. Haka

Vsak človek naj ima avto!

„Če ima vsakdo svoje čevlje, obleko in posteljo — zakaj ne bi imel tudi avtomobila?“ — Tako je modroval evropski avtomobilski kralj Citroën... in skrahiral

Razgovor s človekom, ki je najel 300 m visoki Eiffelov stolp za svojo reklamo

(Wi-Ij) Pariz, januarja

Ze v gimnaziji je zavzemal danes šest in peldesletni André Gustave Citroën (izgovori: sitroën) čisto svojevrstno stališče: ne ravno zato, ker je bil odličen učenec, temveč zato, ker je že takrat imel viden ugled med svojimi součenci. Bil je velikopotezen in pogumen deček, zanimal se je za vse, kar je le dihalo po umetnosti in lepoti, drugače je bil pa srčno dober fant. Njegova manija je bila, da je moral zmerom koga jemati v zaščito. Nu, na tem svetu poznamo še dosti slabše manije...

Potem je šel na tehniško visoko šolo; tam je bil sošolec poznjšega finančnega ministra Loucheurja. In komaj je zapustil šolo kot diplomiran inženjer, je že dokazal, da ni samo bleščeč strokovnjak v svoji stroki, temveč tudi imeniten organizator, ki združuje domišljijo z energijo in iniciativo. Le eno napako so že takrat opazili na mladem Citroënu: znal si je sicer na vse načine napraviti denar, ni ga pa znal obdržati v rokah. Zivel je dobro in privoščil tudi drugim, da dobro žive; izdajal je denar s polnimi rokami. Hiba, res — a prav gotovo ne najhujša na tem grešnem svetu...

Začel je takrat s popravilnico za sestavne dele avtomobilov. Izprva je imel le dvanaest nameštencev. Prvo leto je vrgel delavnica čistega dobička 15.000 frankov. Čez štiri leta je spravil že 100.000 frankov v žep. Pozabili pa ne smemo, da je bilo to dolgo pred svetovno vojno, to se pravi v dobi, ko je sto tisočakov pomenilo že zelo lepo premoženje; če rečemo, da bi dalo v današnjem denarju dober pol drugi milijon dinarjev, se pač ne bomo dosti zarezali.

Toda Citroën s tem še ni bil zadovoljen. Šel je v tujino, najprej na Rusko, potem pa še v Plzen k Škodi v uk. Potlej je prišla vojna. Citroën je odinil kot poročnik na fronto. Nekega dne, ko je Francozom začelo obutno primanjkovati municije, je prošil tedanjega vojnega ministra Milleranda za avdienco. Obljubil mu je, da bo v najkrajšem času postavil tovarno, ki bo lahko izdelala 20.000 težkih granat na dan. Millerand je malega poročnika debelo pogledal — in pristal. In res je Citroën v neverjetno kratkem času sezidal v Javelu pri Parizu tovarno, ki ni izdelala samo 20.000 temveč 45.000 granat na dan. Od tistih dob je začel igrati na francoskem velikem vlogu.

Iz municijske tovarne je po vojni nastala tovarna za avtomobile. Citroën je imel pred očmi serijsko izdelovanje poceni pa hkratu trpežnih in elegantnih avtomobilov. Njegova ideja je bolj ušla, kakor si je mislil. In ni trajalo dolgo, ko je znamenja »Citroën« zaslovela širom sveta. Hkratu je delal velikansko, tudi idejno bogato reklamo, zaposleval celo armado agentov in gradil nešteto razkošno opremljenih družnic ne samo na Francoskem temveč tudi drugod. Leta 1924 so delavnice v Javelu izdelale 300 voz na dan, kmalu nato že 500. Sicer so se pojavili glasovi, ki so svarili pred toli vratomno amerikanizacijo, pred toli nezmiselnimi produkcijami, češ da je ne bo moči spraviti v denar — toda Citroën je bil trmast in ni poslušal ljudi. S svojo neizmerno produkcijo je hotel ravno pritisniti na kupce, da kupijo poceni avtomobile.

Toda Citroën se ni zadovoljil samo z izdelovanjem avtomobilov. Vmes je našel še zmerom dovolj časa, da je organiziral znanstvene odprave, ki so pozele neizmerno denarje, odpravo po Sahari, odpravo po Aziji. V teh ekspedicijah ni videl samo prispelke k povečanju ugleda domovine, temveč tudi orjaško reklamo za zmogljivost svojih voz...

Da, reklama! Neverjetno, koliko je ta človek izdal zanj. Parižanom je odprl na velikih bulvarjih poseben afriški muzej; vstopnine ni pobiral. Seveda se je v njem kar trlo ljudi. Da so bila njegova zastopstva v vseh večjih mestih nastanjena v pravecah palačah, smo že omenili. Državi je daroval kilometrske kamne za vse večje ceste na

Francoskem, tako da je sleherni cestni mejnik delal reklamo zanj. Letalom, ki so drvela skozi noč, je njegovo ime, napisano v velikanskih ognjenih črkah 300 metrov visoko na travrhah Eiffelovega stolpa, kazalo pot. On je pa hotel še više. Kupoval je letala in najemal pilote, da so pisali njegovo ime pod zvezde nočnega neba. Toda prišel je vihar, razgural v prah sveteče pline in razblinil v atome umazanih oblakov njegovo ime na nočnem svodu. Danes je Eiffelov stolp obdvoval: orjaška gmeta strmi noč za nočjo mračno, brez vesele Citroënovre reklame v pušto nebo...

»Oprostite, da ste me čakali,« se mi je opravičil, ko sem ga prošil za intervju. To je bilo takrat, ko pač še nihče na svetu ni sanjal, da bi mogel kralj evropskih avtomobilov na boben. Takrat, ko je bil Citroën še bog.

Tefvik Ruđi Aras,

turški zunanji minister in predsednik sedanjega zasedanja Zveze narodov, kjer so proglasili vrnitev Posarja Nemčiji

»Ne zamerite, neki ameriški kupec me je klical na telefon. Vprašal me je, ali je res, da sem razkazoval ameriškim strokovnjakom, ki so se ustavili v Parizu, kako moje tovarne izgotove razkošni avto v sedmih minutah in pol. Povedal sem mu, da je res. In odgovoril mi je, da si je sam mislil, da bo res, zakaj njegovemu avtu, ki ga je kupil pri meni, se pozna, da je bil narujen v sedmih minutah... Smejal sem se mu. O, nisem se čutil užaljenega, saj vem, da so moji vozovi boljši od zbadljivk, ki krožijo o njih. Uf, kako mrzim Ameriko! A kaj hočem — Amerika vodi v tej stroki. In samo po za slugi svojih metod. Toda jaz bom Ameriko ugnal! Danes napravijo moje tovarne po štiri sto voz na dan. Problem je zgolj v tem, kako bi jih zmogle po tisoč. Kadar bom tako daleč, takrat bom Ameriko premagal!

Najlepša Parižanka

je Andrée Loraine, stara šele 22 let. Razsodišče jo je izmed šestih kandidatke izvolilo za »Miss Paris 1935«. — Najlepša Parižanka je vitkega stasa in ima plave lase.

»Kako jih bom toliko prodal? vprašate. To ni problem. Danes je na svetu 27 milijonov avtomobilov. Samo USA jih ima 22 milijonov. Po en milijon jih premorejo Kanada, Angleška in Francoska, ostala dva milijona se pa razdelita na ves ostali svet. V Združenih državah pride en avto na pet ljudi; na Francoskem premore avto le vsak tri in štirideseti prebivalec. To je premalo! Vsak človek ima posteljo, vsakdo ima obleko, električne žarnice, čevlje. Zato bi moral tudi vsakdo imeti svoj avto. Po svetovni vojni je bilo na Francoskem sto tisoč avtomobilov. Danes jih je en milijon. Leta 1940 jih bo tri milijone. Jaz sam bi lahko oskrboval ves svet z avtomobili. Francoski tovarnar bi mogel, kar se izvoza tiče, Ameriko doseči in prekositi. Res je, da ameriški fabrikant sam prideluje sirovine in ga ne tišče kakor mene carine in davki. Zato imamo pa na Francoskem dosti cenejšo delovno moč. V USA stane navaden avto pet sto dolarjev, toda delavec v avtomobilski tovarni zasluži osem dolarjev na dan. Cena voza je tedaj enaka medzi dvema mesecema. Pri nas smo dosti cenejši... Edina prava pot je: več izdelovati. Standardna produkcija. In samo en tip. Štirinajst sto voz na dan. Le potem bo moči stalno izboljšati, le potem bo moči cene stalno potiskati dol. In obenem je treba udomačiti tudi prodajo na obroke. Pogumno. Kakor v Ameriki...«

Kakor bi žarel Luciferjev ogenj v tem človeku. Nadčloveški ogenj, ki je človeka strah pred njim. Toda Francoz je malomeščan, zato ne mara Luciferja ne njegovega ognja.

André Gustave Citroën je majhen, čokot mož s ščipalnikom. Oženjen je in ima tri otroke. Razkazal mi je svojo tovarno v Javelu. Čudovito! Vse v steklu, svetloba, sama svetloba. Neverjetno prijetno mora biti delati tam notri. Toda Citroën mi ni povedal, da je ta tovarniška palača vstala iz tal, še preden je bila plačana prejšnja tovarna, ki je stala na njenem mestu. Citroën je mislil, da je Bog, in ni vedel, da je samo šahovska figura, samo navaden kmet na šahovnici, kjer vlada dajo razni beneški Deterdingi in dolarski Morgani... Zato danes te močnejše tovarne stoji, zato prihajajo danes njegovi delavci v Pariz protestirati in demonstirati...

Se se spominam nekaterih besed, ki mi jih je takrat rekel Citroën: »O, saj nisem malenkosten. Bolj od Amerikanov samih poznam vrednost reklame. Organiziral sem potovanje »Citroënov« po Sahari. Izdajam svoj lastni list, »Citroënov list«. V dvanaestih milijonih izvodov. Mistinguette in Maurice Chevalier zbijata vsak večer šale na moj rovaš. Napravil sem iz Eiffelovega stolpa svoj plakatni steber...«

Istorijski Eiffelov stolpni poznam bolj, kakor on misli. Lepega dne je prišel k njemu neki žurnalist in mu predlagal, naj bi najel Eiffelov stolp za svetlobno reklamo. Citroën se mu je smejal v brk in ni maral niti poslušati. Potlej je pa dal skrivaj pokupiti za majhen denar delnice Eiffelovega stolpa. (Stolp je namreč last delniške družbe in ne, kakor bi kdo utegnil misliti, pariške mestne občine.) Ko je imel večino delnic v rokah, je pa sklenil sam s seboj pogodbo. Šele nato je namignil javnosti, da misli najeti Eiffelov stolp za velikansko svetlobno reklamo. Počakal je, da je senzacionalna novica pognala delnice kvišku, nato jih pa jedro prodal in spravil dobiček v žep. In tako je imel reklamo na Eiffelovem stolpu vsaj prva leta tako rekoč zastoj.

Zdaj je nima več zastoj. Zdaj Eiffelov stolp samuje. Citroëna je njegov preveliki optimizem ukanil. Računal ni s krizo. In zraven je preveč razsipno živel. Konkurz je bila neogibna posledica.

Kaj bo s Citroënovimi tovarnami, se še ne ve. Gotovo je pa, da se Citroën še ne bo udal. Preveč je žilav, preveč življenske sile je v njem, preveč fantazije, da bi vrgel puško v koruzo.

Neverjetne zgodbe o usodi dveh dvojnikov

Š. I. Na Dunaju, januarja.

Nekateri človekoslovci mislijo, da ima vsak človek svojega dvojnika nekje na naši grbasti zemlji. Po verjetnostnem računu bi našli med 400.000 ljudmi dva človeka, ki bosta povsem enaka drug drugemu, če pa pomislimo, da nas je dve milijardi, moramo sklepati, da ima sleherni izmed nas, če je normalno razvit, nekje svojega dvojnika.

Zanimiva in resnična, čeprav se zdi neverjetna, je zgodba o nekem dunajskem inženjerju, ki je umrl pred nekaj tedni. Nekoč je nekje čisto slučajno srečal svojega dvojnika. Njegov nečak je o tem pripovedoval:

Neka tuja tvrdka, pri kateri je bil inženjer v službi, ga je še pred vojno poslala v Newyork. Komaj je prestopil prag hotela, ga je tekač pozdravil:

»Imenitno, mister Horst, da ste se vrnili. Pravkar je prišla brzojavka, ki ste jo pričakovali!«

Inženjer je tekaču povedal, da ni Horst in da je pravkar prišel iz Evrope. Ko se je hotel vpisati v knjigo, se mu je vratar nasmejal in dejal: »Dobre volje ste, mister Horst, sicer ne bi zbijali šal!« Komaj in komaj je inženjer prepričal vratarja, da ni nikoli bil Horst in da tudi v Ameriki ni in noče postati.

V salonu, kjer je večerjal, ga je nenadoma potrepal nekdo po rami.

»Halo, Horst, kaj si se že vrnil s pota?«

Sele tedaj, ko tega mistra nikakor ni mogel prepričati, da ni Horst, se je pričel zanimati, kakšen je neki pravi Horst, ki strši z njegovim obrazom po Newyorku. Odsel je v ravnateljevo pisarno, da tam povpraša kako in kaj, a že pri vstopu ga je ravnatelj imel za Horsta.

Se isti večer se je inženjer sešel s svojim dvojnikom. Obema je bilo to prvo srečanje pravi dogodek. Bila sta si popolnoma enaka; lase sta imela enake barve, česala sta se oba na prečo z desne strani, kar je že samo po sebi redkost, oba sta imela na istih treh zobeh zlate krone in oba sta se — in to ju je najbolj iznenadilo — rodila 21. maja leta 1885.

Postala sta — ni čudo — iskrena prijatelja. Tudi po vojni sta prihajala drug k drugemu na obisk in si dopisovala. Leta 1919 se je dunajski inženjer preselil v London.

Ze v Newyorku sta oba nekoč za šalo obiskala nekega astrologa. Obema je postavil skoraj do pliche enak horoskop. Prerokoval jima je, da ne bosta dolgo živela, da v zakonu ne bosta imela otrok in da bosta umrla nenaravne smrti.

Inženjer se je po kratkem bivanju v Londonu poročil, toda svojega ameriškega prijatelja ni hotel obvestiti o tem. Že mesec dni kasneje je pa dobil obvestilo iz Newyorka, da se je Horst oženil in da pride v London na poročno potovanje. Na tem sestanku sta prijatelja ugotovila, da sta se poročila oba istega dne. Oba sta spoznala svoji ženi v kinu in obe sta bili pastorski hčerki.

Pred kratkim je pisala inženjerjeva žena njegovemu nečaku na Dunaj, da ji je umrl mož na voznji iz Liverpoola. Z mreže nad sedežem je padel težak kovček, ki mu je strl tilnik. Kmalu nato je prišla iz Newyorka vest, da se je Horst štiri dni po inženjerjevi smrti ponesrečil v dvigalu.

Mož je zmerom starejši od svoje žene. Posebno tedaj, kadar je žena starejša od njega.

Triumf poštenosti

150 let je minilo, kar je začel izhajati najuglednejši dnevnik na svetu: londonski „Times“. — Časopis, ki mu je resnica prva in največja zapoved

Zanimivosti iz časov, ko je „Times“ prej izvedel važne diplomatske novice kakor britanska vlada

(Lj) Londonski „Times“ (izgovori: tajmz, to je: časi, doba), eden izmed največjih angleških listov in najuglednejši dnevnik na svetu, je 1. januarja t. l. slavil 150 letnico svojega obstoja. Jubilatno geslo je francoski rek in moito reda hlačne podveze: Homi soit qui mal y pense. (Sram naj ga bo, kdor slabo pri tem misli.) In zraven tega: Dieu et mon droit (Bog in moja pravica). Vredno je to povedati že kaj v začetku tega članka in pribiti, da ga pač ni na svetu periodičnega proizvoda tiskarske umetnosti, ki bi ves čas svojega dolgega obstoja delal tolikšno čast svojem vzvišenemu geslu kakor ravno londonski „Times“.

Jubilant je za 150 letnico izdal posebno številko, bogato po vsebini in obsegu; iz nje prinašamo par najpomembnejših mest, da si bodo naši bralci napravili vsaj skromno predstavilo o življenju in delu časnika, ki ima že poldrugo stoletje med vsemi organi javnega mnenja na Angleže največji vpliv.

»Times« in njegovi bralci

Neosebni slog, ki ga razodevajo vsi članki v »Timesu«, ni morda plet svojevoljnosti. (Pri »Timesu« namreč načelno ne podpisujejo člankov; načelo brezimnosti je uvedel prvi samostojni glavni urednik Thomas Barnes, ki je urejal list od 1817 do 1848. Za evropske pojme je to načelo nekoliko tuje; ne glede na to si ga pa lahko privoščijo le tak list, pri katerem je tako imenovani »intenculi« neznan pojem — list, kjer ima vsak urednik in dopisnik že zveneče ime. Op. ur.). Ne, ta neosebni slog narekuje bralec sam, ker hoče popolnoma neodvisno od sleherne avtoritete presoditi točnost tega, kar bere, in je preveč pameten, da bi si dal kaj natvesti. Takšen je bil bralec »Timesa« pred 150 leti, takšen je bil v dobi Thomasa Barnes, takšen je ostal še danes.

Prvi »Timesovci« bralci so se zbirali kajpada med gosti po kavarnah; tam so se že takrat prav tako kakor danes najprej razvedele vse novice. Gostje so dopoldne prebili z branjem »Timesa«, popoldne pa z debatiranjem o tem, kar so brali v njem. List je takrat stal 7 pennyjev, to je po današnjem tečaju 7 Din, takrat je bilo pa še dosti več. Zato je romal iz rok v roke, iz Londona so ga pa naročniki pošiljali še svojem in znanec na deželo. Da, izposodil si si ga lahko za kake četrte ure tudi na cesti pri prodajalcu, če si mu odrinil primerno izposojnino.

»Times« se ni nikdar obračal na določen sloj čitateljev. Iz početka že še; takrat je bil še najbliže londonskemu poslovnemu svetu. Pozneje, okoli leta 1830 se je pa ustalil in postal nekaj izraz hotenja in stremljenja srednjega stanu. Tako si je zgradil tisto postojanko, ki jo ima še danes. »Times« ima bralce povsod, kjer žele biti natanko in nepristransko o vsem informirani; res se zgodi, da te ali one poceni senzacije »Times« ne bo vselej prvi prinesel, toda kar bereš v njem, je kakor pribito. Zato segajo po njem z enakim užitek bogati in siromašni, preprosti ljudje in učenci, umetniki in častniki itd.

Zakaj si je »Times« znal ohraniti samostojnost

Poldrugo stoletje je dolga doba, kadar gre za starost časopisov. Le malo je dnevnikov na svetu, ki bi se mogli ponašati le s približno tolikšno starostjo kakor »Times«. Zato se ne smemo čuditi, da je sam angleški kralj Jurij V. poslal listu za njegov jubilej tople osebnosti čestitke.

Le kje je zajemal »Times« toliko moči za svoj čvrsti obstoj?

Odgovor na to vprašanje vsebuje zgodovino »Timesa« in hkrati zgodovino žurnalizma sploh.

List je ustanovil John Walter; razen nekaj let Northcliffovega medvladja, malo pred svetovno vojno pa do leta 1922, je ostal vse do danes v rokah ustanoviteljevih potomcev, ki jih označuje zgodovina časnikarstva kakor vladarje z vrstilnimi števiki. Pod Johnom

Walterjem II. in Thomasom Barnesom sta postala tisk in javno mnenje nekako prizivno sodišče: »Times« si je pridobil svoj sloves pri bralcih z izčrpnimi in nepristranskimi vestmi, z vprav pedantno nezainteresiranostjo pri poročanju, z zmisлом za splošnost. Njegova fanatična resničnost in ljubeznost je že kar prisilovila.

V teku let se je »Times« tehnično izpopolnjeval in je bil tudi na tem polju dolgo let kažipot drugim listom. Vodstvo lista je organiziralo dopisništvo širom sveta; kjerkoli se kaj važnega zgodi, sporoči »Timesu« njegov dopisnik.

Bistven del »Timesa« so njegovi člani, zakaj njim gre zasluga, da si je mogel list ohraniti popolno

politično in gospodarsko neodvisnost. Vrh tega pa bdi nad njegovo neodvisnostjo od leta 1924 se poseben kurtorij, ki ima nalogo gledati na to, da se osebni interesi posameznikov zmerom podrede visokim tradicijam lista.

Vsako številko »Timesa« tiskajo še posebej na prav dobrem papirju; ta izdaja, kraljevska imenovana, je za arhiv, ker je njen papir tako čvrst, da bo vzdržal tudi več stoletij.

* Zadnja desetletja prejšnjega stoletja se je neredko pripetilo, da je »Times« prej poročal o važnih svetovnih dogodkih, kakor so prišli vladni uho. — Slavni ameriški predsednik Lincoln, tisti, ki je odpravil suženjstvo v USA, je v razgovoru s poročevalcem »Timesa« dejal, da je »Times« najmočnejša reč na svetu, izvzemši morda reko Mississippi.

** Če vodstvo lista ugotovi, da je kateri urednik vedel zapisal neresnico, ga pripravi odpust — tudi tedaj, če je neresnica še tako nebitvena in nedolžna, da niti ni vredna besede laži.

*** Indijski urad »Timesa« pošlje vsak dan po kablju uredništvu v Londonu gradiva za tri orjaške stolpe; od tega pride v list komaj en stolpec, vse drugo je pa zgolj za informacijo urednikom.

Briand in njegov sin

Skrivnost velikega francoskega državnika, ki je šele po njegovi smrti prišla na dan. — Oče, mati in sin

(Wd) Pariz, januarja. Javnost ni vedela, da je imel znameniti francoski politik Briand sina — saj ga več desetletij skoraj niso videli v ženski družbi. Menda se ne bi bilo niti zdej razodelo, da ni sam Briandov potomec razkril skrivnosti svojega velikega očeta. Le nekaj najbližnjih Briandovih prijateljev je vedelo kako in kaj, le-ti so pa molčali ko grob.

Briand je dokončal študije in postal odvetnik. V svoji domovini — Bretanji — se je nekoč seznanil z mladim in ljubeznivim dekletom. Odšel je z njim v Pariz. Tam mu je rodila sinčka. Prav gotovo bi bil dal Briand svojemu sinu svoje ime, da ni prav takrat bušil na dan skandal v Saint-Nazairu in sta morala oba, neka poročena žena in Briand pred sodnike. Na prvi instanci so ju obsodili, kesneje ju je pa vrhovno sodišče oprostil. A že to, da se je Briand sploh mogel zaplesti v tak nemaren skandal, mu je odtujilo mater lastnega otroka. Odsila je v Bordeaux, kjer je vodila majhno manufakturno trgovino in skromno preživljala sebe in svojega otroka. Zaman se ji je skušal Briand približati. Zagrenjena mati je bila trda in neizprosna in je hotela imeti svojega otroka samo zase.

Toda zapisano je, da je glas krvi mogočnejši od človeške volje.

Mladi Marij je dorasel in odšel v Pariz na univerzo. Briand je to zvedel in se mu je približal. Sin ga ni odbil; Briand je bil takrat že znan politik. Srečanje z očetom je močno vplivalo na mladega študenta. S svojo očarljivo osebnostjo si je tudi oče osvojil sina. Ponudil je Mariju svojo pomoč, toda le-ta je ni hotel sprejeti, ker je materi tako obljubil. Moža sta

se naposled zmenila, da bo oče sinu pomagale pri manjših rečeh, kakor pri cigaretah, gledališču i. sl., drugače se bo pa Marij vzdrževal samo z denarjem, ki ga bo dobil od matere.

Nekaj let pred svetovno vojno je Marijeva mati umrla. Na smrti postelji ji je moral sin obljubiti, da ne bo nikoli ničesar sprejel od očeta. Umirajoči ji pa ni smel odreči poslednje želje. Navzlic temu so pa posajale od tistih dob vezi med očetom in sinom še tesnejše. Briand se je vzpenjal po državniški lestvi čedalje višje, mladi Marij je pa postal zastavni gospod. Kot urednik se je odlikoval s sposobnostjo in vztrajnostjo pred vsemi drugimi. Sredi svetovne vojne je imel Briand sestaviti novo vlado. Takrat je svojemu sinu ponudil kabineto ravnateljstvo, a Marij je tudi to zapeljivo ponudbo zavrnil; ni hotel umazati spomina na svojo pokojno mater, ki ji je obljubil, da ne bo od očeta ničesar sprejel.

S časom je Marij postal vodja oddelka pri ministrstvu in je imel večkrat opravka s svojim očetom, ministrskim predsednikom francoske republike. Oba sta bila na videz samo dobra prijatelja, Briandovi zaupniki so pa vestno varovali skrivnost, čeprav je mladi Briand postajal z leti vse bolj podoben svojemu očetu. Prav tako kakor on je stopal nekoliko naprej upogujen in prav tako mu je tičala glava nekoliko pregloboko med rameni. Sinove kretnje so bile do pičice podobne očetovim, a tudi njegove roke so bile oblikovane kakor stareve. Prav zaradi teh neizpodbitnih podobnosti se je pa po Briandovi smrti rodil neprijeten spor.

Več Briandovih dedičev je namreč

Gandhijev dvojnik

Dragoceni biseri lady Hamiltonove. — Presečenje v razkošnem pariškem hotelu

Mahatma brez kože in luknja v zidu

W. O. Pariz, januarja. Sprejemni uradnik elegantnega hotela na boulevardu de l'Etoile v Parizu je kar odprl usta, ko je prečital brzojavko, oddano v Londonu; kajti črno na belem je bilo natisneno, da je Mahatma Gandhi inkognito v Londonu, da pride jutri v Pariz in da želi najti pripravljeno sobano št. 25. Hotelski mož, ki je vaju ustreči vsakemu gostu, je bil v strahoviti zadregi. Bral je in slišal, da potuje voditelj Indcev tudi po Evropi zmerom s svojo kozo, kajti hrani se edinole z mlekom, ki ga osebno pomolze. Seveda ni malenkost, da bo morala biti prav najrazkošnejša sobana hlev smrdljive indske kozice. Nerodno je bilo tudi to, da se bo slavni Indec sprehajal ob času popoldanske čajanke v svoji platnjeni togi po hotelskem salonu,

kjer se zbira najodličnejša družba. Sprejemni uradnik se je tako vznemiril, da ni več vedel kaj bi in kako. Presenetljivo novico je takoj sporočil hotelskemu ravnatelju, le-ta je pa kakor se dobremu trgovcu spodobilo, takoj ukazal, naj pripravijo v pršni kopalnici sobane štev. 25 stajo za odlično Gandhijevo kozo. Dejal si je, da bosta Gandhi in koza najuspešnejša reklama za hotel.

Prihodnji dan, ko je vse osebe napeto pričakovalo visokega in čudakega gosta, je nenadoma pribrel taksi pred hotel, in iz njega je stopil sam Gandhi in Gandhi sam. Brez kože. Vsi so pobesili nosove; ob največjo senzacijo so prišli! Dostojanstveno je korakal Gandhi v togi skozi špalir liviranih slug in tekačev. Pod togo je imel oblečeno svilen in podloženo pidžamo. To so vsi videli in vsi razumeli, kajti v Parizu je bil leden mraz — in bi prav gotovo še svetlejše moža zeblo v sami platnjeni srajci. Za Gandhijem je korakal njegov tajnik, neki mlad Indec, ki je v naglici izpolnil prijavnici in stekel k dvigalu ter poiznovo odprl svojemu visokemu gospodarju vrata. Prtljaga je bila silno skromna. Srednje velik kovček in nič več. Hotelski sluga — to je že itak njihova neprijetna pravica — so si brž na skrivaj ogledali vsebino kovčega in ugotovili, da je bilo v njem vse polno škatele kondenziranega mleka; torej nadomestilo za sveže kozje mleko. Gandhi se je moderniziral.

Mahatma Gandhi se je zaklenil v svojo sobano in ždel tam ves dan. Njegov zvesti tajnik je pa vsak hip tekal k vratarju in sprejemnemu uradniku in ju rotal, naj za božjo voljo ne razglašata svetu, da je v hotelu sveti mož, ki molí in moli od jutra do večera za blagor svojega teptanega ljudstva.

Prihodnji dan je bilo v ravnateljstvu pisarni veliko razburjenje. Nekemu bogatemu Angležu je izginila rejena denarnica z 200 funti in čekovna knjižica. Trije hotelski detektivi so se lotili na tihem svojega posla. Pregledali so zaznamke došlih gostov, preiskali sobe dvomljivih gostov, toda nikjer ni bilo duha ne sluha o prefriganih roparjih. Popoldne so iskanje podvojili, ko je prijavil neki lyonski tovarnar, da mu je ukradena vsa gotovina. Zvečer tistega dne je prišel ves razburjen k hotelskemu ravnatelju Gandhijev tajnik in sporočil, da je njegove svetniškemu gospodarju na skrivnostnem način izginil dragoceni molitvenik. Gandhi ne želi, je dejal tajnik, da bi policija kaznovala tatu, če ga zasači. Z molitvijo bo skušal doseči pri bogu odpuščanje za njegovo dejanje.

»Ni in ni drugače mogoče! Tat, plezalec mora imeti na vesti tatvine,« so se opravičevali detektivi. Tedaj se je nenadoma pojavila Miss Sheffieldova iz Liverpoola, vsa objokana in razburjena, kajti neznanec ji je ukradel prekrasno biserno ovratnico, ki jo je nekoč nosila okrog vratu lepa lady Hamiltonova. Ovratnica je Sheffieldovo stala celo premoženje: osem tisoč funtov. Policijski agenti so stekli, kakor da bi jih sam zlodej obsedel, v sobo št. 26, kjer je stanovala miss Sheffield. Omara, v kateri je Sheffieldova hranila svoje dragocenosti, je bila vlomljena. Detektivi so jo odmeknili, da bi pri oknu fotografirali odtise prstov — in glej: za omaro je zidala v zidu velika odprtina. Zadeva je postala jasna ko beli dan.

Svetniški »Gandhi« in njegov ponižni »tajnik« sta prevrtila debeli zid iz svoje sobe. Vrata sobe št. 25 so bila trdno zaklenjena. Policija je vdrila v razkošno »Gandhijevo« sobo, v molitve zatopljene svetnike pa ni bilo nikjer. Po tleh so bile razmetane nedotaknjene škatle konzerviranega mleka. Gandhi bržčas ni imel teka! Na pisalniku je ležal listek: »Srčne pozdrave pošilja Gandhi!« Zdej lovi stotrideset najboljših pariških detektivov tega prekanega dvojnika svetniškega očeta vse Indcev.

Mož, ki oblači filmske zvezde

V Parizu, januarja.

René Hubert, mož, ki oblači filmske zvezde, živi v Parizu. Pravi, da mora prebivati v Parizu, ker si drugod ne more nabrati novih navdahnjenj za svoje ustvarjanje.

Hollywood ima svoje modeliste, med njimi je René Hubert najizrazitejši. Ti modelisti morajo vsaki umetnici za sleherni vlogi izmisliti novo obleko. Seveda jim ne sme biti pred očmi samo »tip« umetnice in značaj njene vloge, temveč tudi njihova ženskost. Velika filmska podjetja plačujejo tem modelistom velikanske denarje. Vsaka filmska umetnica je na platnu lepša in mikavnejša v toaletah, ki si jih je modelist nalašč zanj izmislil, kakor pa v oblekah, ki bi si jih naročila po svojem okusu; njen okus utegne biti namreč prav slab. Ameriški ženski svet hodi v kino največ zato, da vidi toalete; kino je zanje modna revija.

Ni lahko ustvariti obleke za film, ker utegne postati nemoderen, še preden prične film vrtneti. Ne morete si pa predstavljati hujšega, v Ameriki namreč, kakor nemoderen obleko na filmskem platnu. Prva igralka, ki je na to prišla,

je bila Gloria Swanson. Zato si je zase najela kar posebnega modelista.

Modelist mora natanko proučiti scenerijo, v skladu z njo mora narisati obleko, potem ga pa čaka najhujši opravil: prepričati mora filmsko zvezdo, da je obleka kakor nalašč zanje, da si je take že nekoč želela — skratka biti mora diplomat, ker mu bo si-

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpredaja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrš vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

cer umetnica vse slike vrgla v glavo in odfrujala kakor obseden.

Ko je obleka dogotovljena, je treba najprej preizkusiti, kako se umetnici v filmu poda. Šele filmana obleka pokaže vse hibe, ki jih je treba popraviti. Taka stvar seveda ni poceni, zato imajo pa modelisti na razpolago neomejena denarna sredstva. Po dovršenem filmanju lahko vsaka igralka za majhen denar odkupi obleko. Filmska družba Fox je dovolila Renéju, da sme delati načrte tudi za zasebno garderobo njenih zvezd Lily Damite, Jannet Gaynor itd.

René Hubert hodi zdej po velikih pariških modnih salonih, kupuje tkanine in svile najrazličnejših vzorcev in barv — in vse to za izbirne in muhaste filmske zvezde.

NEPRISTRANSKI LIST

(Tk) Berlin, januarja. Ko je slavni francoski kardinal Mazarin (1602 do 1661) ležal na smrtni postelji, je zapisal neki pariški list:

»Po enem poročilu je kardinal Mazarin umrl, po drugem pa še živi. Mi pa ne verjamemo ne temu ne onemu.« Tako ve vsaj povedati neki tukajšnji dnevnik. Če ni samo zloba posredi...

Kako je čikaški „Caruso“ oplenil banko

Filmski roman
iz resničnega življenja

(Wh) Čikago, januarja.

Ob enih po kosilu je bilo, ko sta se ustavila pred banko Rasman & Ca, dva velika Fordova avtomobila. V njih je bila zbrana kaj pisana družba: šest mož, pet od njih oblečenih z najzbranejšim okusom, in zala plavalasa dama, katere zunanost ni prav nič zaostajala za eleganco njenih kavalirjev. Vsi so bili na moč naminkani; že prvi pogled jih je izdal za igralce. Ko se je že starijši gospod zraven soferja začel pripravljati, da dvigne iz voza filmski aparat in ga postavi na tla, mu je stražnik, ki je opravljal službo pred bančnim poslopijem, uslužno priskočil na pomoč.

V nekaj minutah se je zbrala pred banko množica več sto ljudi, tako da je moral redar prižvižgati na pomoč še tri tovariše. Dela je bilo dovolj: treba je vendar napraviti kordon, da bodo gospodje filmski umetniki imeli prostora za prizor, ki ga morajo — tako je razlagal redarju brbljav operator — zato vrteti ravno pred bančnim poslopijem, ker daje ta palača tako imenitno ozadje. Gre namreč za neko epizodo iz velikega filma, ki bo pokazal življenje in slavo velikega pevskega umetnika Carusa.

Operator je začel vrteti. Bila je res kaj vznemirljiva ulična slika. Operator ni varčeval z besedami in je na dolgo in široko razlagal pomen tega prizora. Oni visoki gospod s cilindrom na glavi, je dejal, je Carusov prijatelj, dama je pa ljubimka znamenitega peveca. Nu, ta prijatelj jo sreča na cesti, ko je ravno stopila iz palače, in ji pove, da jo Caruso slepari. Caruso sam je pa med tem še v svoji palači — to se pravi v banki.

In res je bil med tem »Caruso«, širokopleč mož orjaške postave, nenadoma izginil. Z njim pa še dva druga filmska igralca. In med tem ko je zunaj operator vrtel oni mali prizor, je bil prizor, ki se je odigraval v poslopiju, toliko pomembnejši.

»Caruso« in njegova dva spremljevalca očitno nista bila prvič v banki; prišla sta skozi majhna in skrita vrata, ki so bila za čudo odprta, naravnost v sobo, kjer so sedeli za debelim omrežjem trije uradniki in ravno zaklepali svežnje bankovcev v veliko železno blagajno.

Kar se je nato zgodilo, je bila stvar nekaj sekund. V rokah treh mož so se zablistali revolverji: »Roke kvisku! Uradnik, ki je bil najbližje vrat, je komaj vidno trzil z desnico: skušal je s sredincem pritisniti na neki gumb na steni. Toda širokoplečemu možu — »Caruso« — tudi ta plaha kretanja ni ušla. Z enim samim udarcem svoje orjaške pesti je nesrečnega podrl na tla. Oba druga sta pa vsa odreenela od strahu dvignila roke in se vdala v usodo.

V nekaj sekundah je orjak stlačil večino bankovskih svežnjev v široke žepce svojega površnika, njegova dva pajdaša pa med tem pazila na oba uradnika. Ko je bilo to pri kraju, sta morala nesrečna uradnika z dvignjenima rokama v trezor, nato je pa »Caruso« večje zaklenil težka vrata wertheimske blagajne. Uradnika sta bila ujeta v trezorju. Za tretjega, ki je ležal nezavesten na tleh, se razbojnik še zmeniti niso; malomarno kakor so prišli, so tudi odšli.

Zunaj pred banko se je ravno nagibal h koncu prizor med ljubimko in Carusovim prijateljem, ko je »Caruso« stopil na cesto. »Prihodnji prizor,« je takrat pojasnil operator zbranim policistom, »bomo pa igrali v ateljeju.«

In res so se med tem vsi trije igralci spravili v avtomobila in soferja sta z blazno naglico poglala v dir. Šele tri ure nato so prišli predzdrnemu ropu na sled — ravno še o pravem času, da so oba nesrečnika, zaprta v železni blagajni, rešili, da se nista zadušila.

Policija je ugotovila, da so razbojniki opravili svoje delo z vprav peklensko spretnostjo. Poslužili so se že tolikokrat preizkušenega in ravno zato že dokaj zastarelega vlomilskega trika, namreč trika s filmanjem — in vendar so s svojo blestečo vzporeditvijo dosegli popoln uspeh. Največ zato, ker so si izbrali najugodnejši čas v opoldanskem premoru, ko živa duša

ne gre v banko. Razen tega so vlomilci vedeli, da drže k blagajni še neka stranska vrata, namenjena samo bančnim uslužbencem. Glede »Carusa« samega, po vsej priliki voditelja tolpe, pa policija misli, da je moral biti njega dni v orožni banki v službi, drugače se mu drzni vlom pač ne bi bil tako imenitno posrečil.

Razbojnikov do danes še nimajo.

Kaj pišejo drugod

Kratke in zanimive zgodbe od vsepovsod

FAIR PLAY

(Ak) Angleški šahovski mojster sir George Thomas ima navado, da na šahovskih turnirjih ne rine ravno preveč v ospredje; to se pravi, da navadno ni baš med prvimi. Na letošnjem turnirju v Hastingsu je pa za čudo kar hitel od zmage k zmagi; pred zadnjim kolom je imel 5 in pol točke, to je toliko; da bi ga najnevarnejši tekmeč kvečjemu lahko dohitel, prehitel pa le v zelo neverjetnem primeru, če bi Thomas izgubil proti svojemu razmeroma slabemu rojaku Michellu, Euwe pa svojo partijo dobil.

In glej, pol te neverjetnosti se je v poslednjem kolu res pripetilo: Thomas je izgubil. Tako je moral deliti prvo nagrado s Čehoslovakom Flohrom (ki je svojo poslednjo partijo dobil) in s Holandcem Euwejem (ki je samo remiziral).

In vendar, kako lahko bi bilo zagotoviti Thomasu prvo nagrado! Samo od njegovega rojaka Michella je bilo odvisno. Stvar je bila videti tem lažja, ker si je Michell nabral komaj dve in pol točke in ni prihajal za nobeno nagrado več v poštev. Kaj mu je tedaj moglo biti do tega, ali dobi ali ne? Pa tudi če bi se zadovoljil samo z remijem, bi doživel Thomas največji triumf svojega življenja: postal bi prvi prvak hastingskega turnirja — priložnost, kakršne ne bo pač nikoli več.

Ves svet je že računal s tem, da bo Thomas prvi. Vsi so mislili, da se bo dal Michell nalašč premagati, samo da priporoče svoji domovini do tem večje zmage.

Toda svet se je motil. Michell je svoji domovini izkazal še mnogo večjo uslugo, kakor jo je svet pričakoval: ni igral samo »pro forma«, kakor se temu pravi, igral je zares, pošteno in z voljo do zmage ter tako dokazal, da na Angleškem beseda »fair play« ni prazna pena. (Fair play pomeni poštenost pri igri, a ne samo tiste zunanje poštenosti, ki se da raztežati in krčiti kakor paragraf — ne, ona globlja poštenost, ki tudi samemu sebi ne laže, ne glede na to, ali te kdo vidi ali ne, ne glede na ploskanje ali tižg: to je fair play.)

Ne, Michell se ni spuščal v »oceni« manevriranje, čeprav mu ne bi bilo težko, čeprav mu tega ne bi nihče zametil...

... nihče razen Angležev. In tako se je Anglež žilavo boril in zmagal proti Angležu, spravil svojo domovino ob zmago na hastingskem turnirju — zato je pa svetu vnovič predstavil pravega angleškega sportnika — moža, ki kakor nihče drugi na svetu ve, kaj je fair play.

HIMNA NEMSKE PAMETI

(Lj) Dunaj, januarja. V nekem rajhovem koledarju sem zasledil tele verze, ki vam jih pošiljam v originalu. Mislim, da jih je vredno priobčiti.

INTELLEKT!

Hinweg mit diesem Wort
dem bösen
mit seinem jüdisch grellen
Schein!
Nie kann ein Mann
von deutschem Wesen
ein Intellektueller sein!

V doslovnem prevodu bi se to reklo:

Intelekt

Proč to besedo
To grdo besedo
s kričevo židovsko zunanostjo!
Nikoli ne bo mož,
Nemec po bistvu,
mogoč biti intelektualce!

VENDARLE ZARES

(Čk) Iz Los-Angelesa poročajo, da je pretekli četrtlet sodnik Lindsay razporečil Fairbanksa Douglasa in Pickfordovo Marijo. Za krivega je proglasil Fairbanksa.

Njega dni sta bila današnja ločenca imenitna filmska igralca, med prvimi na svetu. Še bolj sta pa skoraj slovela po tem, da sta se strašno rada imela; njun zakon so postavljali v Hollywoodu vsemu grešnemu filmskemu svetu za vzor.

Tožba za ločitev zakona je tekla od 8. decembra 1933.

Douglas Fairbanks je vzel Mary Pickfordovo 28. marca 1920.

Mary je razsodbo sprejela s solzami, o Douglasu pa pišejo zlobni jeziki, da se je tisti dan ves vesel odpravil v St. Moritzu v Švici v družbi mladega dekleta na smučanje.

ZGODBA Z JAVE

(o. z.) Nekaj mesecev je tega, kar je neki delavec v Bataviji na Javi (holandski Vzhodni Indiji) zastavljal v mestni zastavljalnici svoje kolo. Ljubi je zanj šest goldinarjev (oboli 150 din v našem denarju) in mož je bil zadovoljen. Drugi dan se je v zastavljalnici oglasilo več domačinov; pripeljali so v zastavo svoja kolesa in veselo spravili denar, ki jim ga je naštel blagajnik. Vse naslednje dni je bil v zastavljalnici dirindaj s kolesi — toliko jih je prihajalo, da so morali najeti še eno tlorano, če so jih hoteli kam spraviti.

Tako je šlo vse dotlej, dokler ni vodstvo zastavljalnice z začudenjem

Plošče — gramofone

i posojamo, zamenjavamo,
prodajamo in kupujemo

ELEKTRON d. z. o. z.

Ljubljana, Tavčarjeva 3

ugotovilo, da ni nikogar blizu, da bi rešil kolo. Jeli so malo poizvedovati, in res ni dolgo trajalo, ko so prišli zadevi na sled. Domačini so namreč kupovali... japonska kolesa po 140 dinarjev, potem so jih pa zastavili za 180 din in tako brez truda in docela pošteno spravili okrogli dobiček v žep.

Ta zgodba je do pičice resnična — dokaz, kako daleč gre že japonska konkurenca v azijskih kolonijah evropskih držav. (»Jours«, Pariz.)

ŠVEDSKA ZGODBA

(Rh) Stockholm, januarja. Ali je ta zgodba resnična ali ne, ne morem presoditi; odgovornost zanjo prepuščam omizju, kjer sem jo slišal.

Neki siromašen kmet, ki je prišel že čisto na kant, se je sklenil obrniti na pomoč k ljubemu Bogu. Ker pa vaškemu pastirju ni prav zaupal, je kratkotalno napisal na kuverto: »Gospodu Bogu v Nebesih«, nato je pa pismo vrnil v bližnji nabiralnik.

Kot vesten človek je vaški pismo-niša poslal pismo generalnemu poštnemu ravnateljstvu v Stockholm, da tam poizvedo, kako in kaj je s to rečjo. Generalni ravnatelj je pismo odprl in zagledal v njem tako naivno in tako genljivo pisanje kmetske siromake, ki je prosil ljubega Boga za posojilo 200 švedskih kron — da se je čutil dolžnega poslati pismo vladi v nadaljnje uradovanje.

Tako se je zgodilo, da je kmetičev

pismo res prišlo tja do kabineta predsednika vlade. A ne mislite, da se je tam izgubilo ali pa da ga je ministrov tajnik na svojo pest poslal nazaj, kaj šče; pismo je prišlo prav predsedniku vlade v roke. In predsednik je bil kar ganjen sprčo tolikšne srčne nepokvarjenosti in siromaštva. Toda zaradi take malenkosti nadlegovati ministrski svet, pa vseeno ne gre. Sklenil je tedaj, da bo zadevo kar sam uredil. A glej, imel je pri sebi samo bankovec za 100 kron; saj je tudi to nekaj, pa ga je vzel iz denarnice, ga vteknil v ovitek z uradnim pečatom in napisal nanj kmetov naslov.

Čez dva dni je prišlo v kabinet predsednika vlade drugo pismo, takisto naslovljeno na ljubega Boga. Predsednik vlade ga je odprl in bral:

»Najlepša ti hvala, ljubi Bog, da si uslišal mojo prošnjo. Toda drugi nikar več ne pošiljam denarja po predsedniku vlade, ker je pol tvoje odpore spravil v svoj žep.«

1,725.000 LET JE STARA ZEMLJA

Budimpešta. J. S. Delury, profesor geologije na univerzi v Manitobi (USA), je prišel po računih o razkroju 10 gramov težkega zrna uranita, ki ga je našel blizu mesteca Pointe de Bois, do zaključka, da je naša zemlja stara 1 milijon in 725.000 let.

Ta račun ameriškega profesorja so potrdila tudi raziskovanja dunajskih in peštanskih geologov, ki so prišli malone do istih števil, čeprav so se opirali na čisto drugačne podatke.

Naj pripomnimo, da je uranit, snov, ki se nanjo opira ameriški učenjak, najredkejša kovina na svetu; na vsej zemeljski obli ga premorejo komaj pol kilograma. (»Technika« i Naplos, Budimpešta.)

VLJUDNOST JE LEPA ČEDNOST

(Tk) Pariz, januarja. Neki dr. Harkens iz Reimsa je hotel dognati, kako je z vljudnostjo posameznih slojev na Francoskem. V ta namen si je izbral po pet ljudi vsakega poklica; pisal jim je, kdaj bi se lahko z njimi sestal, da se uredi neki stari račun. Vsakemu pismu je priložil frankiran ovitek za odgovor.

Izid je bil takle:

Od petih poslancev so odgovorili štirje, od petih zdravnikov trije, prav toliko tudi dimnikarjev in trgovskih pomočnikov.

Dalje je od petih vprašancev odgovoril samo po en založnik, član Akademije, krojač, gledališki igralec in sodnik.

Trgovci, mesarji, lekarnarji, bančniki, notarji, inženjerji, profesorji in žurnalisti se pa sploh niso odzvali. (»Berliner Tageblatt«, Berlin.)

Našim prijateljem

Naši naročniki in bralci so gotovo opazili, da je bila prva letošnja številka »Družinskega tednika« večja po obsegu in obširnejša po svoje pestri vsebini.

Za neizpremenjeno naročnino dajemo od 1. januarja svojim bralcem mnogo več kakor doslej. Z drugimi besedami: postali smo cenejši. In še nekaj, kar ste gotovo tudi že opazili: »Družinski tednik« se trudi, da je vsaka stvar, ki jo objavimo, res doobra in zanimiva in da našim naročnikom ugaia — zato da se jim bo naš tednik še bolj priljubil. Mi se po najboljših močeh trudimo, da dajemo svojim bralcem najboljšo izbero. Če ste iskreni, nam boste to tudi Vi priznali, kakor nam je priznalo že mnogo naših naročnikov.

Toda samo priznanje nam je premalo; od njega nihče ne živi. Novega naročnika pričakujemo od Vas! Kako naš tednik ljudje radi beró, slišimo vsak dan; da roma iz rok v roke, nam ni nič novega. Toda to je za nas drago plačana čast. Čim več bo naročnikov, tem prej bo moči povečati list. A kako naj ga zboljšamo in povečamo, če nam pa s posojevanjem sami jemljete naročnike?! Kako velik in dober bi bil lahko naš tednik, če bi bil vsakdo, ki si ga zdaj pri Vas in pri drugih naročnikih izposoja, sam naročen nanj! Ali si lahko predstavljate, kakšno škodo nam delate, ko dajete list drugim, da ga brezplačno beró?

Ne odlašajte! Se danes se odločite, da »Družinskega tednika« ne boste nikomur več posojali. Pokazali pač — tega Vas celo prosimo. Toda za branje ga posojali ne boste več, kaj ne da ne? Hvala Vam!

Listnica uprave

Kakor smo že prejšnji teden napovedali, se je tudi ta številka iz tehniških razlogov v zvezi z razširitvijo lista zakesnila. Upamo, da bomo prihodnji teden to zamudo že lahko popravili. Dotlej pa prosimo cenj. naročnike in bralce blagohotnega oproščenja.

Osební detektiv waleškega princa pripoveduje

w. L. London, januarja.

Preprosto oblečen, vendar eleganten mlad mož, ki spremlja že sedem let waleškega princa, nam pripoveduje zanimivosti iz svoje učne dobe in zdajšnjega poklica. Neprenehoma je princu ob strani, spremlja ga na sprehodih, na uradnih obiskih in zasebnih potéh; šele takrat ko se vrne v palačo St. James, se poslovi od njega in čaka v svoji sobi novih ukazov.

Med tovariši Georgea Greena, zvestega princevega spremljevalca, je več odličnih angleških vohunov. Mnogi častniki in zasebniki, ki so bili med vojno v službi »Tajnega urada«, so prešli kesneje v »posebni oddelček Scotland-Yarda«. Tam se je marsikdo imel priliko odklovati v službi političnega nadzorstva.

Green je Woodallsov učenec, tistega Woodallsa, ki je bil med vojno osebni zaščitnik angleškega prestolonaslednika, hkratu je pa vodil vohunsko službo na fronti. Najslavnejši Greenov učitelj je bil pa nadzornik Parker, ki je dal nedavno aktivni policijski službi slovo, poprej je pa celih štiri in dvajset let služboval pri Scotland-Yardu. Parker je bil osebni detektiv treh angleških vladarjev, bil je »sencat« kraljice Viktorije, kralja Edwarda VII. in zdajšnjega kralja Jurija V. Kadar so prihajali v London na obisk nekdanji evropski vladarji, ruski carski par, nemški cesar, holandska kraljica, kralji Belgijcev, Špancev in Švedov, so vselej poverili skrb za njihovo varstvo izkušenemu Parkerju. Največ njemu se imajo vse te kronane glave zahvaliti, da so njihovi obiski potekali mirno in brez neprikl.

Ko je cesar Viljem pred vojno obiskal angleškega kralja, je Scotland-Yard v poslednjem hipu zvedel, da pripravljajo teroristi atentat nanj. Kako je Parker takrat rešil cesarju Viljemu življenje, naš George Green kaj rad pripoveduje, ker ve, da bi z nobeno dogodivščino ne mogel bolj podčrtati težavne in odgovorne policijske službe. Bilo je tako: Več sto tisoč ljudi se je zbralo tisto jutro na ogromnem prostoru pred Nelsonovo soho na Trafalgarskem trgu. Gardni huzarji na konjih so komaj sproti odpirali pot zastavonošem, ki so z godbo na čelu korakali tli pred cesarsko kočijo. Ljudje so metali klobuke v zrak, mahali z robei in klicali zdravice v vseh svetovnih jezikih. Med to navdušeno množico je bilo posejanih pet tisoč detektivov Scotland-Yarda. Zdelo se je nemogoče, da bi kdo v tej gneči našel onega, ki je imel nalogo z dobro merjenim strelom uliti nemškega cesarja. Toda Parkerju se je vendar posrečilo. Prav v tistem hipu, ko se je cesarska kočija peljala mimo Nelsonove sohe, je mojster Parker položil svojo železno roko na ramo nekega mladega moža, ki je stal sredi ljudi, kakor da bi se za stvar sploh ne zanimal. V roki je držal napet samokres, ki ga je nameraval sprožiti, ko bi se kočija peljala mimo.

Parker se je pričel vežbati za policijsko službo v isti starosti kakor jaz, pripoveduje George Green. Kajti kdor hoče pri Scotland-Yardu napraviti kariero, mora začeti že z osemnajstim letom. V našem oddelku smo vsi pod tridesetimi.

Za člana »posebnega oddelka« pa še ni dovolj, da je samo dober in premeten kriminalist.

Znati mora najmanj tri svetovne jezike, ki se jim mora privaditi v tujni. Za to mora za več let v prakso na tuj. Poznati mora vse postave mednarodnega prava in ves sodobni politični položaj. Zelo važno je, da je član »posebnega oddelka« družabno olikan, zato mora prestati najmanj trimesečni tečaj na akademiji vljudnosti.

Steherni izmed teh mladih detektivov je popoln gentleman. V vsaki, še tako odlični družbi, se zna vesti tako neprisljčno, da nikjer ne zbudi videza, da ni gost temveč detektiv. Zmerom mora biti v neposredni bližini svojega varovanca, ne da bi njemu postal nadležen ali drugim v spotiko.

Stvar takta je, da detektiv princa vselej v pravem trenutku opozori, da je prišel čas odhoda, če so v načrtu še nadaljnji obiski in sprejemi. On je osebno odgovoren, da pride princ zmerom o pravem času na določeni sestanek, in da ga nikjer dalje ne zadre, kakor je neobhodno potrebno.

»Ravnam se zmerom po principem razpoložnja,« pravi Green. Hvala Bogu ga dobro poznam in vem, kdaj mu je vse, da ga fotografirajo in filmajo in kdaj se mu ne da, da bi ga kdorkoli nadlegoval.

Prince celih sedem let spremlja Green na vseh potovanjih. Bil je z njim v Južni Ameriki in na poštinih na rivieri. Oženjen sveda ni — in tudi ne sme biti, dokler je princu za osebnega detektiva. Čez osem ali deset let bo pa prišel na njegovo mesto spet kakšen mlad in bistroumen novinec iz detektivske šole. Njemu bo takrat Scotland-Yard dovolil več mesecev dopusta, nato ga bo pa vvrstil med ostalo moštvo »posebnega oddelka«.

„Najboljši Dr. OETKER-ja so preparati“!
kdor jih pokusi, trdi vsaki.

Pacient profesorja Cava

Francoski napisal Frédéric Boutet

Profesor Cave, slavní zdravnik za duševne bolezni, ni dopoldne nikdar sprejemal. Toda njegov današnji gost je tako obupno prosil, da se ga je naposled usmilil in mu dovolil deset minut, preden se odpelje v bolnico.

Vstopil je mlad plavalas mož, visok in droban, finega in izobraženega nastopa. Zdel se je nekam utrujen in vznemirjen. Bil je ves v črnem, očitno še v večerni obleki, zakaj njegovi elegantni zaprašeni čevlji so bili iz laka, izpod privihane ovratnika njegovega površnika je pa gledala bela ovratnica.

»Gospod,« ga odgovori zdravnik in z večimi očmi naglo preleti obiskovalca, »sprejel sem vas, ker mislim, da je vašemu trdovratnemu pritiskanju vzrok nekaj resnega; toda točno ob devetih me čakajo moji učenci in bolniki.«

»Gospod doktor,« odgovori mladi mož, »pripetilo se mi je nekaj tako nedoumljivega in nevsakdanjega, da ne vzdržim več. Zato sem prišel k vam, zakaj znano mi je, da ste najznamenitejši specialist za živčne bolezni. Od vas pričakujem odreditve ali smrtne obsodbe.«

»Sedite,« ga povabi Cave. »Poslušam vas.«

»Gospod doktor, devet in dvajset let mi je, zmerom sem redno živel, moje zdravje je povprečno dobro, moj razum normalen. Zastran denarja nisem v stiski, po poklicu sem arhitekt in posli mi ne gredo slabo. Čez deset dni se imam poročiti z dekletom, ki ga obožujem. Snoči so me povabili njeni starši na večerjo. Kmalu po kosilu sem se preoblekel, ker sem imel o petih popoldne poslovnih sestanek, ki bi se ulegli zavleči do večera. Odšel sem z doma okoli pol petih in se ustavil v neki svetilčarni; tam sem kupil šopek rož in belih lilij za svojo zaročenko. V »Zvezdi« sem stopil v avto in se odpeljal na Hausmannov bulvar do banke, kjer sem imel oni sestanek... in potem...«

Mladi mož je obmolnil.

In potem? »vpraša Cave. »Potem se ne spomnim ničesar več,« odgovori zbegano. »Vzel praznino. Nasel sem se... zbudil, da tako rečem, nekje v predmestju, na robu gozda... Zjutraj je bilo — davi. Pred kakšno uro. Sam sem bil in mirno sem stopal ob drevesih. Zdajci sem se pa nenadoma osvestil samega sebe. Nisem vedel, kje sem. Zdelo se mi je, da prihajam z drugega sveta, ali bolje, iz smrti same. Nikakega spomina, nikake opore o tem, kaj sem utegnil ta čas početi. Našel sem v svojih žepih ključce, revolver, denarnico in denar, toda očitno sem ga moral nekaj izdati, ker mi ga je manjkalo. Mimo je privozil tramvaj. Na njem je bil napis Boulogne. Bebasto sem strmel vanj. Trajalo je nekaj minut, preden sem se zavedel svojega položaja. In mahoma me je objel brezumen strah, nepojmljiva groza, ki me še zdaj tišči za vrat. Spomnil sem se vašega imena, povprašal sem pri bližnjem lekaru za vaš naslov in skočil v prvi avto, odločen, da za vsako ceno govorim z vami. Se toliko nisem utegnil, da bi se poprej vrnil domov in preoblekel. Tako sem prišel k vam, zakaj vedeti hočem, kaj se je z menoj zgodilo in kaj naj storim... Vedeti hočem, ali nisem zblaznel, vedeti, kakšna usoda me čaka... Strah me je, sami vidite...«

Hlupal je, njegov obraz je bil mrljiško blede in zobje so mu sklepali. Profesor ga je pozorno gledal.

»Nu, nikar se ne obupujte!« ga skuša potolažiti. »Ali se vam je to prvič pripetilo?« Doslej ne pomnite takšnega napada?«

»Ne, vsaj tako resnega ne... Ko sem bil še otrok, se mi je že kdaj kaj manjšega pripetilo, in ko mi je oče umrl — bilo mi je takrat petnajst let — se tudi spomnim, da sem doživel živčni napad...«

»Kaj je bilo vašemu očetu?«

Mladi mož zardi.

»Bil je v kolonijah. Tam se je preveč zgalal, saj razumete... Izčrpan kakor je bil, ni imel na

razpolago drugega kakor alkohol, da se je vzdržal pokoncu... Nekoč je pa padel... Saj razumete?«

»Da,« pritrdi Cave. »Toda vrnila se k vam. Vaš primer je zelo čuden in nevsakdanji... Toda pred vsem si morate biti sami na čistem. Ni treba, da bi vas bilo strah... Pri vas gre za nekakšno mesečnost v budnem stanju. Ko bolnika kriza mine, se nič več ne spomni, kaj je počel; dostikrat njegova sosesčina ni ne opazi česa posebnega... Toda ne bojte se, to se da ozdraviti...«

»Pa moja poroka?« krikuje nesrečno. »Ali se bom lahko drugi teden poročil?«

»Za to imamo še časa,« odgovori izogibajoče se profesor. »Zdaj gre za to, da proučimo vašo stvar; skušajte obuditi spomin. Saj ste razumen človek. Prizadevajte si malo: rekli ste, da ste v »Zvezdi« najeli avto... in potem?«

Zapovedovalno mu pogleda v oči, kakor bi ga hotel prisiliti, da se spomni.

»Ničesar ne vem! In ne morem se spomniti! Le to še vem, da sem sedel v avtu in si prižgal cigareto, nato pa zagnal vžgalico na cesto. Še to vem, da me je ožgala v prst... in potem, brez prehoda, predmestna ulica, jutrnje sonce in tramvaj z napisom Boulogne... Ne razumem!...«

In nenadoma skrije svoj obraz v dlani in krčevito zaihti.

»Kaj pa imate tu?« vpraša Cave in prime mladega moža za desno laket. »Ali ste ranjeni?«

Pogledal je srajčni rokav in videl, da je ves rdeč. Roko je imel vso opraskano, ena rana na njej je bila v obliki loka, kakor od ugriza; toda vse te praske niso mogle dati toliko krvi.

»Odložite površnik,« zapove Cave.

Srajčno oprsje je bilo vse zmečkano in natrgano; tu pa tam so se videle na njem majhne rdeče kapljice, že posušene. Omadeževani ovratnik je kazal različne podolgovate sledove in umazane okrogle odtise kakor od drobni okrvavljenih prstov. Tudi na vratu je imel rdeče margo, podobne praskam na rokah.

Mladi mož plane pokoncu. Zazene se k zrcalu, potem se pa obrne, opotekajoč se in z obrazom bledejo ko zid.

»Kaj je to?« zamrmra s tesnob-

nim glasom. »Šele zdaj sem to opazil. Kaj naj to bo?«

»Kje ste se našli davi? V Boulognu?« vpraša profesor. Čeprav je ohranil hladno kri in je bil vajen pretresljivih dogodkov, je vendarle preobledel.

»Da,« odgovori oni. Strese se in vpraša: »Ali... ali je bilo tam... kaj posebnega?«

»Da,« odgovori gluho Cave. »Neko dekle. Današnji jutrniki o tem obširno poročajo. Prvi mah nisem na to prišel, zdaj mi je pa nehote udarilo v oči. Našli so jo v goščavi, na bregu ribnika, nago, strašno razmesarjeno... Braniša se je, pod nohti je bila še vsa krvava, v rokah je imela izpujene lase, šop plavih las. Sklonite se. Da, tole bo,« zategne in pokaže na glavi mladega plavalasga moža majhno okrvavljeno goloto.

»Pa vendar ne mislite... ne mislite, da sem jaz! Nemogoče, kaj vam ne pride na um! Nemogoče!« Pogledajo popis morilca,« reče Cave. »Dva dečka sta v vas videla, ko ste vlekli deklico za seboj.«

Mladi mož pograbi časnik. Čez eno minuto dvigne obraz. Bil je spačen od groze.

»Saj to je blazno! Blazno!« zahrpe. »Ni mogoče, da bi bil jaz... Jaz!... Sicer pa,« zdajci zatuli in obraz mu zazari, »saj so že včeraj zjutraj ubili dekle — včeraj zjutraj sem bil pa še v svoji delavnici, ves bister in zdrav! Ne, to nisem jaz, to ne morem biti jaz!«

»Včeraj? Kateri dan?« vpraša Cave.

»Včeraj, v torek, kajpada. Snoči v torek me je napadlo, saj sem rekel...«

»Ne, včeraj je bila sredo. Danes je četrtek. Pogledajte, kateri dan je na časniku.«

»Četrtek... četrtek,« ponovi z votlim glasom mladi mož. »Torej že od torika...«

»Da,« zamrmra Cave, »da, tako je bilo: nepričakovan napad, izguba zavesti, nenadna sadistična kriza, utešitev in nato štiri in dvajseturno spanje, najbrže v goščavi, kjer ga ni nihče opazil... in potem, iznenada, prebujenje... Ne, se obrne k obiskovalcu, »ne, gospod, za to niste odgovorni, zanesite se...«

»Da, da,« zajecia mladi mož in obrne k njemu svoj prstni prst, postarjan za deset let. »Prosim vas, ne zamerite,« doda nato, »druga pol ne vidim...«

Počasi vzdigne desnico k senčnem. Pok se razlegne in na smrt zadet se zgrudi pred profesorjem na tla.

(Zd)

Telefon je zapel...

Kriminalna novela. — Napisal Mans Selfert

James Fairview, slavní pisatelj kriminalnih romanov, ki jih berejo z nasladi po vsem širnem svetu, si je prižgal vonjavo cigareto. Prebral je, naslonjen v udobnem stolu, poslednji odstavek svoje najnovejše prigode. Sijajno se mu je posrečil. Napeto se bere: »Foks se je udobno naslonil. Okrog ust mu je igral zadovoljen smehljaj. Zunaj je bilo kakor iz škafe. Tedaj je nenadoma zapel telefon. Prijel je slušalko, povedal svoje ime in čakal. Nihče se ni odzval. Čez nekaj sekund je razločil pridružen ženski glas, potlej obupen krik na pomoč...«

Prav v tistem hipu, ko je prebral do tod, je zapel telefon na Fairviewovem pisalniku. Prešmentani slučaj! Smehljaje se je dvignil slušalko in povedal svoje ime. Spočetka je slišal samo šumenje, nenadoma se je pa oglasil preplašen ženski glas: »Rešite me, mister Fairview!«

Smešno! Prenapeta domišljija! Živeci mu nagajajo! Pa, ne! Saj vendar ne sanja. Slušalko drži ob ušesu in spet in spet moleduje ženski glas: »Pomagajte mi, mister Fairview!« Takrat se je zdrnil in zavpil: »Kdo pa je tam?« »Ana Vickers, Blueberry Street 18!« je plaho odvrnila ženska. »Pokličite policijo, kaj to meni mar, če ste v nevarnosti!« je osorno zavrnil obupanko. — »Ne maram. Nočem policije, prerazodena je. V vas zaupam, mister Fairview.« — »Ali me mar poznate?« »Poznam vas iz vaših knjig. Pametni ste in preudarni. Samo vi, mister Fairview, bi mi utegnili pomagati. Rotim vas, pridite takoj.«

Mister Fairview ni bil domišljjav; zmerom je to pribijal. In vendar se mu je dobro zdelo, da ga kliče v silji neka neznana dama, morda deviška lepota, da bi ji z nasvetom in dejanjem pomagal iz zagate. Ves navdušen ob tej misli, je vzkliknil: »Ze grem!« »Stokrat vam hvala, mister Fairview,« je šepnila neznanka, »vedela sem, da ste plemeniti mož. Ne pozabite: Ana Vickers, Blueberry Street 18.«

Skočil je na noge, vtaknil samokres v žep in zdiral kakor obseden po stopnicah. Na cesti je poklical prvega šoferja, kajti zdelo se mu je prezamudno, da bi hodil v garažo po svoj avtomobil.

Šoferju je velel: »Blueberry Street 18, a brž!« Voz je drvel po širokih ulicah, zdaj na levo, zdaj na desno, dokler se ni sunkoma ustavil. »Mister, na cilju ste! Blueberry Street 18,« je dejal šofer in uslužno odprl vrata avtomobila.

Pisatelj se je kar zdrzil. Zamislil se je bil med vožnjo. Izstopil je in prožno odhitel čez pločnik v hišo. Bila je stanovanjska hiša imenitnejših slojev. Stelke je po stopnicah, pogrnenih s preprogo. V prvem nadstropju je zagledal na vratih napis M. P. Vickers. Pozvonil je. Služkinja mu je odprla in ga vprašala, česa želi.

»Milostljiva gospa me je klicala,« je dejal in ji izročil posetnico. Dekle je odhitelo in se takoj spet vrnilo z vabilom, naj mister Fairview vstopi.

Po temnem hodniku je pisatelj sledil dekletu v staromodno urejeno sobo. Tam je sedela zatopljen v ročno delo stara, sivolasna dama. Odzdravila je prišlecu z lahnim poklonom in vprašala:

»Česa želite, mister... no, Fairview menda?«

Fairview je od začudenja pozabil zapreti usta. Takega sprejema ni pričakoval.

»Milostljiva me je blagovolila pred dobre četrt ure telefonski prositi za pomoč. Prišel sem. Na uslugo sem vam!«

Stara dama je neverjetno začudeno pogledala obiskovalcu v oči.

»Da sem vas jaz prosila za pomoč. To bo pomota, gospod.«

»Menda se ne motim. Saj ste vendar gospa Ana Vickers?« je zajecjal Fairview.

»Da, prav ta sem! Toda vaše govorjenje mi je španska vas. Prosim, pojasnite mi, za kaj gre!«

Ves obupan je zamrmral Fairview: »Spomnite se vendar, gospa Vickers; saj ste mi vendar dejali, da ste v nevarnosti in naj vam jaz pomagam, da se ne bo radovedna policija vmešavala vmes...«

Dalje ni zmogel. Stara dama ga je strogo in nezaupljivo premerila.

»Nevarnost, kočljiva zadeva?« Policija? Ne razumem vas. Povem vam, da vas nisem klicala in da ne potrebujem vaše pomoči.«

James Fairview je nenadoma izpregledal. Osmešil se je, stal je kakor nebogljen šolarček pred sivolaso damo.

»Ne zamerite, gospa. Pomota bo. Nemara sem se zmotil v številki, ali pa nisem imena pravilno razumel. Oprostite mi. Poklon!«

Razočaran in užaljen je stopal po stopnicah navzdol. Zavil je peš proti domu in si belil glavo s to čudno zadevo. Kje neki je ključ do skrivnosti? — Odkod nevarnost, zakaj ravno Ana Vickers, čemu in zakaj vsa ta komedija? Hudič in pol! Tako star je že in še tako zelen kakor poba! Toda to skrivnost zastran Ana Vickers bo že še razvozljaj.

Pomalem in ves besen se je vračal po ovinkih domov. Točno čez dve uri se je vrnil. Komaj je stopil v svoje stanovanje, mu je v hipu postala jasna vsa skrivnostna komedija. V sobi so bile odprte vse omare, vse je bilo razmetano. Železna kaseta z denarjem je izginila, s stene prekrasni sliki starih mojstrov, ki ju je tako neizmerno cenil in bil ponosen nanju.

Ves strtl se je zavalil v naslonjač. Zagledal se je v razgrnjeni rokopi. Tam je pod njegovo poslednjo besedo z okorno roko napisal neznane:

»Prismoda! Moj trik je bil poceni, vaša šolnina visoka! Vdana Ana Vickers.«

hak in prijeten kakor flanela. Suknjice izdelujemo iz nepremočljivega platna, ki ga podložimo z ovčjo kožo ali s kako drugo toplo podlogo. Platno je boljše od volnene tkanine, ker ne piha veter skozenj, a tudi sneg se na njem ocedi in ga ne premoči.

Obleka za smučanje naj ne bo fantastična in komplicirana. Današnji dan, ko je zimski sport že tako zelo razvit, glejmo pred vsem na to, da bodo naše obleke udobne in praktične.

Obleka za smučanje

Tudi letos, čeprav kesno, bomo videli po belih hribih vse polno majhnih živih lutk. Tako se nam bo zdelo od daleč. Ko bomo pa prišli blizu, bomo opazili, da so to ljudje obeh spolov, stari in mladi, veliki in majhni. Srečavali jih bo-

mo na poteh in cestah, prav tako, kakor smo jih srečavali vsa zadnja leta od prevrata sem. Vsi ti ljudje hite ven v zasneženo zimsko pokrajino, da se naučijo ostrega in svežega zraka.

Doslej so bile te lutke res lutke, letos pa Bog ve, ali jih bomo spoznali. Moda narekuje, da morajo biti obleke za smučanje drugačne, ne črne, ne modre in tudi rjave ne več. Biti morajo bele ko sam sneg. Vsa leta sem so se modni diktatorji bali, da se bela barva ne bi zadosti videla iz snega, zdaj so pa kar na lepem »pogrunjali«, da se bel kostum prav lepo sklada s snežno belino.

Bele tkanine je treba uporabljati s pametjo. Če bo bluza bela, naj bodo hlače temne, če bodo hlače svetle, naj bo pa bluza temna. Nekaj novega pa za božjo voljo mora biti. Suknjič urežemo na dva načina. Prvi kroj je dolg, popolnoma preprost, časih je ovratnik stoječ kakor pri vojaški bluzi, časih pa dvojen. Kroj za drugi suknjič je kratek, zapet pa mora biti s prav posebnimi sponkami, ki si jih mora smučarka sama splesti.

Hlače so precej široke, segajo pa nekoliko pod koleno. Da se nogavice ne premočijo, segajo od čevljev do hlačične posebne ovojke. Te ovojke se lahko pripnejo za hlače, če so le-te dovolj dolge.

Obleke za smučanje izdelujemo iz nepremočljivih tkanin. Najprimernejše so volnene tkanine, n. pr. loden in homespun (izg. hounspan; grobo volnoeno blago). Pravi loden dobimo v vseh mogočih odtenkih sive barve. Loden je la-

»Njene sanje«

Nadaljnja tri pisma, ki smo jih dobili na uvodnik „Njene sanje“ v 50. številki lanskega letnika

Uredništvu »Družinskega tednika«

Sicer je že potekel rok za objavo pripomb k »Njenim sanjam«, toda ker ima vsaka določba kakšno izjemo, boste morali tudi Vi napraviti majhno izjemo in priobčiti moj dopis v »Družinskem tedniku«, tem bolj ker sem Vaša trajna naročnica in ker v resnici nisem imela časa, da se pravočasno odzovem debati, ki se je začela z »Njenimi sanjami«.

Dva faktorja sta predvsem, ki povzročata pretirano gojitev idealnih sanj pri dekletu. To sta prvič dekleška vzgoja sploh in drugič prebogata fantazija, ki ji največkrat manjka vsakršna realna podlaga.

Prvič dekleška vzgoja! Vemo, da se je v prejšnjih časih dekle vzgajala edino za moža. Če se je oprijela katerekoli drugega poklica, so jo zasmejevali ali pa vsaj povsod zapostavljali kot bitje, ki se je izneverilo svojemu pravemu poklicu. Časi so se nekoliko spremenili, ženska se uveljavlja v vseh poklicih in stoji ob strani moža kot tovarišica, kot polno vredno bitje. Kljub temu in morda baš zaradi tega se pojavljajo danes zopet glasovi, ki zahtevajo od ženske da zapusti javnost in se vrne k ognjišču. V šolah se uvajajo posebni predmeti, ki naj vzgoje dekle za njen elementarni poklic — za materinstvo. Deklice se uče gospodinjstva, šivanja, nege dojenčkov itd. Skratka, dekle naj se že v rani mladosti zaveda, da je ženska!

Prav! Po logiki bi se morali dečki po tem takem tudi že v šolski dobi nekoliko poučiti o nalogi očetovstva, bodočega rednika gospodarja. Če se že mora dekle vzgajati za moža, naj se fant vzgaja za budočo ženo. Naj se mu v šoli vsaj osnovni pojmi obnašanja napram ženi vcepijo v glavo, kar bo za marsikatero fanta koristno. Dandanes sicer fant tudi ve, kaj je čast, toda to čast bo upošteval le pri svojih tovariših, v poklicu, sportu; če se napram ženi obnaša kot divjak, kot človek brez srčne kulture — to se njegove časti prav nič ne tiče. Tako ravnanje je čisto v redu, v navadi! Zato imamo toliko »dobrih mož«, ki vidijo v ženi le neko potrebno zlo — ali tudi zakladnico in so jo pripravljene vsak hip izdati s svojo nezvestobo. Imam poročeno kolegino, ki mi je prav te dni potožila o svojem možu. Dokler sta bila zaročena, je bil z njo nadvse ljubezniv, kavalir od nog do glave. Po porodu prvega otroka jo je začel povsem zanemarjati, češ: Muho loviš na med, dokler se ne vjame, potem je vseeno, če pogine! In tako se izraža, prosim, takozvani zlobni mož, ki ima ugled kot javni prosvetni delavec. Takih primerov bi žal lahko še mnogo našli, pa ni časa in ne prostora za to.

Zdi se mi pa, da bi bilo pri današnji vzgoji predvsem potrebno to, da vzgojimo »človeka«. In to človeka s srčno kulturo, značajnega, pravičnega, k vsemu dobremu stremčega človeka. Današnji čas gleda le preveč samo na razum, zanemarija pa srčno vzgojo, zlasti pri fantu. Mislim, da bi tudi ne bilo toliko vojaka, toliko političnih prepričanih in toliko mednarodnih nesporazumov, če bi bili vsi ti moške malo bolj prežeti s srčno kulturo.

In če se bo dekle predvsem vzgojila v »človeka«, bo tudi bolj realno usidrana v življenju, bolj sama nase navezana, samostojnejša in bo vzljubila svoj poklic in ga ne bo smatrala za nekaj začasnega prehoda v zakonski pristan. Taka žena ne bo prav nič manj dobra mati, in bo znala tudi svoje budoče hčere bolj realno vzgojiti. Drugo, kakor sem rekla, je pretirana gojitev fantazije. Že kot otroci smo brali v pravljicah o »prekrasnih princesah«, o pogumnih in neustrašnih vitezhih itd. Sama šola pomaga gojiti iluzije — češ da se s tem hitreje razvije otrokov notranji svet. Res je, dokler so iluzije, toliko časa je tudi radost, veselje. S tem narašča vročica hrepenenja po neznanem, po sreči. Skozi okna fantazije vidimo svet v vse lepših barvah, a dvakrat hujše je potem spoznanje, da je med iluzijo in resničnostjo nepremostljivi prepad — prepad brez dna.

Dekle, vzgojeno v samostanu, skrbno čuvana pred vsem posvetnim, bo čisto drugače pojmovala, vse več pričakovala od ljubezni, od budočega moža, kot pa dekle, ki je bila skupno s fanti vzgojena, pozna njihove napake in trezno presoja svoje razmerje napram njim. Način sovzgoje v šoli se čimdalje bolj uveljavlja v naših šolah po zgledu Amerike, ki prednjači v tem oziru in ima tudi realnejšo vzgojeno dekleta kakor pri nas.

Nasprotniki koedukacije (sovzgoje) trde, da izgubi dekle ob skupni vzgoji svojo nežnost, svoje posebne ženske lastnosti — sploh dekle izgubi privlačnost za možga. To je spet znak, da bi radi videli v ženski le žensko in ne človeka. Ravno ta skupna vzgoja je po mojem mnenju prav zdrava. Na eni strani se nauči gledati dekle

fanta, kakor je v resnici in ne bo sanjala o njem kot o kakem nadpovprečnem bitju brez napak — na drugi strani pa bo tudi fant bolje spoznal dekle in se ji znal prilagoditi kot tovariš in prijatelj, predvsem pa kot človek. Naučil se jo bo spoštovati kot polnovredno razumno bitje, ki je sposobno z njim deliti ne samo veselje in skrb družinskega življenja, temveč tudi zanimanje za poklice, za vsa javna politična vprašanja, ki ga zanimajo.

Mene so na primer vzgojili v samostanu. V ljudski in v srednji šoli sem bila tam in ob počitnicah je mati skrbno pazila, da nisem nikoli prišla v možko družbo. Edini brat, ki sem ga imela, je bil pa za deset let mlajši. Seveda me je v tej osamljenosti tembolj mikal »svet ljubezni«, ki sem ga hlastno požirala v obliki romanov in si ustvarjala čisto napačno sodbo o »vitezih brez madežev«. — Ljubezen je zavzemala v mojem srcu in moji domišljiji tako nadnaravno stališče, kakor ga prav gotovo ne najdemo več pri današnji mladini. Nima tukaj pomena, da vse te moje sanje in moje hrepenenja o sreči popišem, pač pa bom navedla le gola dejstva.

Prišedši na univerzo sem brez prehodnega strmolavila iz samote in navnosti samostanskega življenja v gojivivo bleščečo-frivolni svet. Zaljubila sem se seveda ob prvi priliki s tisto romantiko, s tistim navdušenjem in skoraj bi rekla lakoto srca, ki ga občuti mlado dekle, ki je bilo leta in leta navezano le na tovarišice istega spola.

V svojem izvoljencu sem gledala ideal brez madeža, brez napak, vzor moža, viteza, kavalirja. Sicer se je pa spočetka tako tudi obnašal. Sčasoma pa je dozorel v meni spoznanje, da le ni vse zlato, kar se sveti. Um je opazoval, srce ni verjelo! Zvestoba sem tako globoko pojmovala, da sem celo vsako tovariško misel na drugega ogorčeno odbijala in posvetila vse svoje bitje in življenje le enemu.

Moji starši so bili tedaj že bogati in ni bilo težko sanjati, kako si bova ustvarila budočnost v skupnem poklicu.

Pa je prišla kriza, polom, nesreča. S popolnim obubožanjem staršev se je namah razblinila ljubezen mojega fanta. Postal je mrzel, žaljiv, zasmehljiv. Nočem praviti o svojem trpljenju — skratka, čez leto dni se je poročil z bogatim, nesimpatičnim, od njega mnogo starejšim dekletom. Za mene je bil to padec iz višin, od katerega se do danes nisem opomogla. Če bi me bili naučili realneje gledati svet, bi bilo pač mnogo drugače.

Včasih čitam o »izgubljenih dekletih«, ki jih je beda primorala, da se prodajajo — ves svet jih gleda z zaničevanjem in studom — pa si mislim, da je pač stokrat ogabnejše, če se možki prodajo, ne iz ubosti, temveč iz gole pohlepnosti po denarju, užitku in razkošju. Koliko je danes takih »prodanih« mož, ki se jim svet klanja, mož, ki bodo sami metali kamenje na sirote, ki se iz revščine prodajajo v zakotni ulici.

Tudi v tem je kriva vzgoja, ki le preveč uči ceniti denar in blagostanje in podcenjuje mirno vest in zadovoljstvo srca.

Ne dvomim, da se dobe možki, ki še vedo, kaj je resnična čast, ki vidijo v ženi predvsem človeka in ne polagajo važnost na bleščeči videz vnanosti, toda jaz od tedaj nisem imela več poguma, da bi hotela še koga natančneje spoznati. Preveč je v meni ponosa, da bi še kdaj moleđovala za ljubezen.

Tako mi je kot ptici, ki so mu strli peruti in se sedaj trudoma krivenci po tleh, nezmožen še enkrat poleteti v višine. In vendarle je primoran živeti! »Kismet«, kakor pravi Turčin. Edino kar imam, je moj poklic — je služba in z bornimi dohodki podpiram obubožane starše, da jim nekoliko osladim zadnje dni.

Kdo jih bo meni sladil?

Nihče!

Cenjeni gospod urednik!

Nisem naročnica Vašega lista, pač ga pa redno kupujem v trafikci. Namravam se tudi nanj naročiti, ker mi list res zelo ugaja. Mnogo poučnega pa tudi zabavnega je v njem, saj prinaša novice v prevodih iz svetovnih časopisov. Da vam pišem, je vzrok članek »Njene sanje«, kateri se je razvil že v pravo anketo.

Resnici na ljubo moram priznati, da se z gospodično avtorico v nobenem pogledu ne strinjam. Zdita se mi najbolj važni dve njeni izjavi. Ena pravi, da ne gre k moškimi na stanovanje ne na čaj in ne na slike, da že ve kaj to pomeni. — Če ima gđ. v tem pogledu slabe izkušnje, potem je lahko tako piše. Jaz jih nimam, čeprav sem že bila s svojimi prijatelji povabljena k prijatelju na čaj in na slike, pa sem tudi šla. Odkrito lahko rečem, da ni bilo poleg prijateljeve zabave ničesar slabega, kar bi škodilo časti in poštenemu dekletu. Pili smo čaj,

gledali slike in obujali lepe spomine iz planinskih izletov. To je seveda ob deževnih nedeljah, ker drugače nas čaj ne bi obdržal doma. Vedno hitimo na naše solnčne planine, katere so polne radosti in prelesti, tako da razvesele tudi najbolj otožnega človeka.

Dalje gđ. avtorica opisuje javnosti svojo srčno bol, ali skrb? Tudi to mi ni všeč. Sem preprosto dekle, gotovo je pa eno, namreč to, da si služim še trši kruh kot gospodična, pa vendar se upam tudi sama preriti skozi življenje. Ne tajim, da se ne bi rajda poročila, če bi našla poštenega fanta, saj to je cilj vsake ženske. Kajti imeti lastni dom, živeti ob strani dobrega moža, skupno prenašati veselje in boli življenja, da to so najlepše sanje vsakega dekleta. — — —

In če si dekle tega srečnega doma iz kakršnikoli razlogov ne more ustvariti, mar naj potem joka in obupuje? Pa tudi če bi jokala, bi jokala tako, da ne bi tega nobeden videl. Nikoli pa ne bi marala, da bi bile moje solze drugim v posmeh. Pa se čudijo dekleta, da so fantje ošabni in domišljivi, in kdo jim pa daje recepte za to? Kar sram me je bilo, ko mi je neki fest fant rekel, ko je bral »Njene sanje«: No dekleta, zdaj ste začele pa že po časopisih pretakati solze za nami. — Da, pa ne vse! — Rita.

Cenjeni gospod urednik!

Ze dalj časa sem naročena na Vaš list in ga čitam z velikim zanimanjem. Sicer ga plačujem težko, pa za dobro čtivo mi ni žal denarja, ker čitanje je moja edina zabava.

Zanimivo je vse v »Družinskem tedniku«, a posebno pozornost so vzbudili članki pod naslovom »Njene sanje«. Predvsem je zanimiv članek, ki ga je pisala gospodična iz Prekmurja, namreč za mene.

Tudi jaz sem doma z dežele in sicer iz kraja, ki je menda najbolj pozabljen na svetu — vsaj jaz domnevam to. Nastavljena sem v podeželski trgovini kot prodajalka. Uporabljajo me tudi kot kuharico oz. gospodinj, pestunjo, služkinjo — skratka za vse moram prijeti. Vedno sem sanjnila v otroških letih — učiteljica bom, to je bil moj cilj, saj sem bila vedno odličnjakinja v šoli. Toda preveč bi bilo pisanja, če bi hotela popisati, kako so se moje mladostne sanje razblinile v nič. Toliko sem se izobrazila, da sem zmožna pisarniških poslov, pa žal nimam sreče, da bi dobila kaj primernega. Le čemu sem se učila stenografije, knjigovodstva, itd., ko mi popolnoma nič ne koristi! Pomislite,

g. urednik, ali ni to stanje neznošno? Ko zvečer trudna in zganara premišlujem o svoji usodi, mi lijo solze, solze za izgubljeno srečo. Oh, ko bi imela koga, da mu potožim svojo bol in neznošno stanje, pa ni žal nikjer nobenega, ki bi me razumel in sočustvoval z mano.

Težko je pri nas na deželi, konihne ne razume, kaj je notranje ali bolje rečeno dušno trpljenje. Le da ni človek lačen in ne dela po gruntu, pa je srečen — tako pravijo tukaj. Jaz sem pa drugačnega mnenja. Sem namreč med onimi mehkiimi dušami, ki potrebujejo tople, prijazne besede od kogarkoli. In tako sanjam in upam še vedno, da se to moje življenje vendarle okrene drugače, da bom okusila vsaj malo sreče.

Ni čudnega, če sem tako nekako zaprta, sama zase; takorekoč nedostopna — možki pravijo, da sem ponosna. Moja nesrečna usoda je kriva, da sem tako nezaupljiva. Prepričana pa sem, da ko bi našla sebi sorodno dušo, moža, ki bi bil vreden mojega zaupanja, bi ga spoštovala in ljubila, kajti le ona srca znajo globoko ljubiti.

Villa, Villa prihaja!

Povest iz junaške dobe mehiških bojev za svobodo

I

»Villa, Villa prihaja!« je raztrgal strahovit krik nočno tišino v La Concepcionu. Tistih par tučev, ki so sedeli v slabo razsvetljeni vaški gostilni, se je začudeno spogledalo. Kdo je Villa? Zakaj se ga tako boje? Gostilničar, ki je vse vedel, kaj se je novega zgodilo, je začel pripovedovati svojim gostom čudno zgodbo o velikem Villi, pravljicnem junaku nemirne Mehike.

»Spanci so bili že zdavnaj izgubili vso moč nad Mehiko, toda peščica aristokratov je še zmerom molzla siromašne kmete. Mehika je preživljala svojo najkrevnejšo dobo, ko je vzdihovala pod bičem okrutnega tirana Diaza.

»Don Rodrigo, prijatelj Diaza, je dal do smrti prebičati očeta mladega Ville, ki je terjal samo svojo pravico. Mali Villa,« je nadaljeval gostilničar, »je pa ubil krvnika svojega očeta in zbežal v gore. Minila so leta, v novih grozodejstvih in krvi, ki je tekla vsak dan, so ljudje Villo skoraj pozabili.

»In tedaj se je v tihi puščavski noči nepričakovano zaslislala pesem Oucaracha, pesem osvobodilca Pancha Ville, ki je prišel, da mašuje svoje brate. Zrasel je tam daleč v temnih gorah Chihuahua, daleč od ljudi. Krivica mu je bila došla, jarem pa učitelj. Rasel je s sovraštvom v srcu, vaje zanašati se samo nase in na svojo moč. In od tistega dne je prihajal Villa s čelo svojih zvestih, ki jih je bilo od dne do dne več, prihajal je maščevat svoje brate in sestre. Danes so v vasi obsodili šest kmetov, ki niso ničesar drugega storili, kakor da so se br-

Pancha Ville. Villa je stopil k drevesu, kjer so še visela trupla po nedolžnem obešenih kmetov. Njegov nepremični skalnati obraz je za trenutek izpreletelo mehko čustvo. Toda že prihodnji mah je spet izgnilo. In že se je zaslislala zapoved: »Prereži vrvi!«

Villa je sodil, porotniki so mu bili pa mrtvi obsojenci. Don Rodrigo je prosil milosti, moleđoval je, da ga zasljišo.

»Govoril« je rekel Villa. »Tam imaš porotnike, gotovo te ne bodo preostro kaznovali.«

»Storil sem samo svojo dolžnost,« je zajčal don Rodrigo.

»Storil si samo svojo dolžnost — pa nisi niti prebral obtožnice, nisi utegnil! Kdo bi pa drugače preganjal sirote, ki si jim pobil rednike?«

Don Rodrigo je začel mrtvim brati njihovo obtožnico. Zahtevali so bili od njega, da jih da prebičati, on jih je obesil.

»Za smrt svojih bratov terjam tvojo šestero smrti!« je rekel Villa. »Takšen je zakon Pancha Ville. Za slehernega ubitega kmeta hočem imeti glavi dveh plemičev, ali pa glavo prvega, ki ga dobim v roke! Porotnikom je ustrezno. Izpolnite svojo dolžnost!«

Svitlalo se je že, ko je Villa zapuščal izropano vas in peljal s seboj najlepše ženske za nagrado svojim hrabrim tovarišem. Toda med njimi je bil še nekdo drugi. Bil je častnik Johnny Sykes, poročevalec »New York Worlda«; tisto noč se je slučajno mudil v La Concepcionu in instinktivno zaslutil, da je prišel k viru senzacionalnih novic. In res so mu tamkajšnji dogodki pozneje prinesli slavo in bogastvo.

Ko so zjutraj prišli vojaki v La Concepcion, so mogli le še pokopati mrtve in ugotoviti novo veliko zmago Pancha Ville.

In tako se je začela kariera največjega vojskovodje Amerike v prejšnjem stoletju.

II

Sedel sem ob velikanskem ognju in pisal poročilo za svoj časnik. Takrat pristopi k meni Pancha Villa, ki je šele zdaj izvedel, da sem se pridružil njegovim ljudem. Stal je za mojim hrbtom in gledal, kako pišem svoje poročilo. Napisal sem bil tole: »Pancha Villa in njegovi ljudje so danes oropali La Concepcion in prebili dan v neobzdranem pijančevanju. Villa je bil najhujši.«

Villa se ni zgenil. Cutil sem, da so njegove oči uprte v moj tilnik. Moram se rešiti iz tega kočljivega položaja.

Vstal sem in rekel: »Jaz sem John Sykes, poročevalec »New-York-Worlda«. Nikar še ne berite, bom prej prepisal.« Villa me začudeno pogleda in vpraša, kažoč s prstom na papir: »Ali je to moje ime? Pancha Villa?«

Zdaj je bila na meni vrsta, da sem se začudil: »Ali mar ne znate brati?« ga vprašam.

»Ne,« odgovori Villa. »Tja, kjer sem zrasel, so redko zahajali učitelji.«

»Preberi mi, kaj tu pisariš!« reče Villa.

Rešen sem bil! Vzel sem papir v roke in mu prebral: »Danes je Villa junaško maščeval svoje brate.«

»Ali pišeš za ameriške liste?« vpraša dalje Villa.

»Da. Stori milijonov ljudi bere moja poročila.«

»Kaj? Šest milijonov? To je zame premalo. Še kaj drugega napiši. Povej svojim Američanom, da se Pancha Villa nikogar ne boji.«

»Omenite tudi moje ime,« se tedaj zaslji glas Sierra, zvestega Villovega oprode, ki se nama je bil med tem neopaženo približal. »Pojdi svoja pota in ne vtičaj se v najine reči,« ga zavrne Villa. Očividno je začel postajati ljubosumen nanj.

Zvečer je imela biti velika svečanost: Villa se je sklenil na novo poročiti. Čeprav neuk je le vedel, kaj zapoveduje vera: da mož ne sme segati po tuji ženi. Da se ne pregreši, se je Villa poročal z vsakim dekletom, ki mu je bilo všeč — teh pa ni bilo malo.

Se nadaljuje v prihodnji številki

Prizor iz mehiških bojev za neodvisnost. — Zgoraj: Wallace Beery kot Pancha Villa

nili pred tlačitelji Mehike. Obsodba je bila kratka in jasna: Smrt na večalji! Zdaj je pa prišel veliki Villa, da mašuje mrtve!«

Plamenice so razsvetljevale mračno dvorišče pred hišo dona Rodriga, ki je stal z zvezanimi rokami, obkrožen s konjeniki

ti, ki so vedno okužala samo hudo. Veliko bi imela še pisati, pa morebiti bi preveč dolgočasila g. urednika in cenj. čitatelje. Te moje besede pa naj bodo v uteho vsem onim, ki se čutijo nesrečne, če se jim le ena želja ne izpolni.

Da se ne bo kdo spotikal nad mojim pisanjem, prosim cenj. uredništvo, naj ostane moje ime neimenovano. Listu želim mnogo uspeha, vsem cenj. čitateljem oz. čitateljem pa srečno in veselo novo leto 1935.

Belokranjica.

Prejšnji teden so se v Ljubljani sestali zunanji ministri držav Male antante, da zavzamejo stališče k rimskemu dogovoru med francoskim zunanjim ministrom Lavalom in predsednikom italijanske vlade Mussolinijem. Ministri so rimske sklepe pozdravili, češ da so v interesu miru. Romunskega zunanjega ministra Titulescu je vprašal pri tej priliki poročevalec peštanskega »Az Est«, zakaj se je konferenca vršila ravno v Ljubljani. Titulescu je z nasmehom odgovoril: »Hoteli smo opraviti naglo in dobro delo; zato smo si izbrali za posvetovanje železniški vagon, ker je pomemben simbol: vedno gre naprej, prožen je in vsak trenutek ga lahko spelješ na drug tir.«

Končno likvidacije svetovne vojne predstavlja nedeljski plebiscit v Posavarju: z ogromno večino se je ta mala industrijska dežela odločila za Nemčijo. Od 540.000 glasovalnih upravičencev je oddalo glasove 528.000, t. j. 98%. Za Nemčijo se jih je izreklo 477.000 (90%), za dosedanje stanje (t. j. pod upravo Zveze narodov) 46.500 in za Francijo 2124. — Posavarje je stara nemška dežela severno od Lorene s 1912 km² in 840.000 prebivalcev, samih Nemcev. Po veri jih je 620.000 (74%) katoličanov, 215.000 (25%) protestantov in 5000 (0,6%) židov. Versajska mirovna pogodba (podpisana 28. junija 1919) je odredila, da se mora Posavarje čez 15 let samo odločiti, ali hoče k Nemcem ali ne; dotlej bo pa pod upravo Zveze narodov. Francozi (Clemenceau) so se sicer zavzemali, da bi oni dobili to deželo, ki je bila v zadnjih stoletjih dostikrat sporno jabolko med sosedoma obakraj Rena; mnogo jim je bilo tudi do posavarjskih rudnikov, ker so jim njihove Nemci v svetovni vojni skoraj vse uničili. Toda prodrl je Wilson, da naj se dežela sama odloči.

Z izidom plebiscita so vsi zadovoljni, najbolj seveda Nemci. Francozi niso razočarani, ker drugačnega izida sploh niso pričakovali. Zdaj ko je poslednja teritorialna sporna točka spravičena s sveta, je upravičeno upanje, da se bosta Francija in Nemčija vendarle nekako pobotali.

Naš šahist v Moskvo. Od 15. februarja do 15. marca se bo vršil v Moskvi velik mednarodni šahovski turnir. Udeležili se ga deset ruskih mojstrov, od tujih šahistov je pa vodstvo turnirja povabilo Flohra (CSR), bivšega svetovnega prvaka Capablanca (USA), bivšega svetovnega prvaka dr. Laskerja (zdaj na Angleškem, ker so ga kot žida na Nemškem bojkotirali), Spielmanna (Avstrija), Stahlberga (Svedska), Lillienthala (Ogrska), Pirca (Jugoslavija) in gđc. Menšikov (CSR).

Posnemanja vredno. Angleška telefonska uprava je svoje naročnike presenetila za novo leto z nekaterimi zanimivimi novostmi. Ze lani je uvedla enotno znižano nočno takso 1 šiling (12 Din) za trinitutni razgovor s katerimkoli angleškim mestom. Stvar se je sijajno obnesla in telefonska uprava vzlic nižjim taksam več zasluži ko prej. Po novem letu so pa uvedli nekaj novih avtomatskih naprav; tako se 15 sekund pred koncem medmestnih 3 minut avtomatski sproži mehanizem, ki dā tih brneč glas, znak, da se bliža konec razgovora. Dalje so na londonski telefonski centrali postavili precizijsko uro, ki avtomatski sproži zvočnik v njej, če pokliče naročnik določeno številko; ta zvočnik mu pove, koliko je ura, in sicer na desetino sekunde natančno. — Pri nas seveda telefon še ni tako razširjen, da bi si smela naša telefonska uprava nakopati na glavno ogromne troške, ki so združeni s takimi avtomati. Zato bi se pa nemara obneslo, če bi se uvedle ... nekoliko nižje pristojbine?

Novi grobovi

Umrli so v Ljubljani: ga. Amalija Seberjeva, hišna posestnica; ga. Antonija Breskvarjeva; g. dr. Janko Ponebšek, višji finančni svetnik v pokojju; ga. Marija Golobova, trgovka, in g. Jakob Skubic. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: ga. Vilma Ambrožičeva, vdova po poštmen upravniku; ga. Terezija Zidanova, soproga finančnega nadpreglednika v pokojju, in g. Ivan Rus, strojnič drž. žel. v pokojju. — V zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti je umrl g. Josip Malik, železniški inspektor v pokojju. — V Zgorajši Šiški pri Ljubljani: g. Adolf Gallé, graščak in veleposestnik. — V Mariboru: ga. Amalija Fajdžigova, posestnica; g. Emil Volc, učitelj v pokojju, star 63 let; g. Albin Draksler, carinski uradnik in rezervni častnik. — V Petrovčah: g. Franc Ježovnik. — V Slivnici pri Celju: g. Joško Krainc, trgovec in predsednik gasilske čete. — V Planini pri Raketu: ga. Minka Kopitarjeva, soproga uglednega trgovca in posestnika. — V Kosakih: g. Vido Ipavice, topniški major, star 57 let. — V Zasipu: g. Fran Jeglič, nadučitelj v pokojju. — V Taenu: g. Josip Zvačab, slavni vodja, star 70 let. — Pokojnim večni mir, žalujočim naše sožalje!

Samostansko življenje v filmu

O Doroteji Wieckovi in o njenem prvem ameriškem filmu

Vsi dobro poznamo nemško filmsko igralko Dorotejo Wieck. Pred nekaj leti je igrala v Nemčiji pri filmu, kasneje jo je pa najela največja ameriška filmska družba Paramount.

Doroteja Wieck ni vsakdanja lepota, a tudi njen umetniški talent ni vsakdanji. Podajo se ji mirne in skromne vloge. Američani so vezali Wieckovo z dolgoletno pogodbo na Hollywood, vendar so prej dobro premislili, da ne kaže imeti glavnic brez obresti. Ze vnaprej so določili, kakšne vloge bo Wieckova igrala. Dobro so vedeli, da bo postala nova ameriška zvezda, ki jim bo prinašala mnogo dobička, če jo bodo pravilno »servirali«.

Ko je prišla Wieckova v Ameri-

glasbe na kolumbijskem vseučilišču, izvirne španske cerkvene pesmi sta pa napravila dominikanca Olsen in msgr. Peoples. Zbori sester so posneti po obredu georgijanskih belih sester. Večina cerkvenih pesmi v filmu »Španska romanca« je iz 15. stoletja, besedila in skladbe teh starih pesmi so pa našli po dolgem iskanju v arhivih starih španskih cerkv.

Oprema filma je stala mnogo truda, še več pa denarja. Za torišče filma so si izbrali neki španski ženski samostan, ki še današnji dan spoštuje prastare običaje. Španski narodni muzej, cerkve in mnogi lastniki starih španskih zbirk, so posodili za filmanje dragocene stare obleke, cerkvene slike in kipe, oltarje in razne druge predmete. Ta film nam bo pokazal v sliki zanimivosti neprecenljivih vrednosti, ki jih še nikoli prej ni videla jarka električna luč filmskih ateljejev. »Španska romanca« je pristna v vsakem oziru: saj so

ko, je sprva niso mučili s skušnjami. Dali so ji priliko, da se privadi in vživi v ameriške razmere. Kasneje, ko so pričeli poskusna filmanja, so iskali in iskali pravega režiserja, ki bi znal najbolj podčrtati Dorotejine prednosti in vrline. Morali so najti tudi operaterja, ki jo bo fotografiral tako, da ne bo videti samo navadna lepota, temveč prav posebna krasotica. Morali so poiskati še druge strokovnjake, med njimi takega, da bo spisal nalašč za umetnico prirejene rokopise.

Ti poskusi, razmišljanja in posvetovanja so trajali leto dni. Šele takrat so pričeli filmati; in šele takrat so izdali skrivnost, da delajo film, ki bo pokazal življenje nun v španskih samostanih. Temu filmu so dali ime »Španska romanca«.

Poleg Wieckove je najel Paramount za ta film najboljše umetnike. Španec Martinez Sierra, v Španiji in v Ameriki zelo znan pisatelj, je napisal gledališko igro »Uspavanka«. Napisal jo je že pred mnogo leti. Leta 1921 so »Uspavanko« prvič igrali v newyorškem gledališču. Glavno vlogo je takrat igrala nepozabna Avgustina Duncan. Po tej krstni predstavi so igrali igro po vsem svetu. Leta 1927 je žela v Newyoriku spet nove uspehe. Španski pisatelj in dramaturg Martinez Sierra se je s to igro postavil pred vsem svetom.

Šele lani so njegovo igro predelali za film pod imenom »Španska romanca«. V njej igra glavno vlogo sestre Joane Doroteja Wieckova. Filmski rokopis je napisal Marc Connelly, slavni ameriški gledališki in filmski pisatelj. Marc Connelly je bil sprva časnikar v Pittsburgu, potem je pa odšel v Newyorik, da se poskusi v pisanju gledaliških iger. In dobro je zadel, zakaj današnji dan je najznamenitejši ameriški umetnik.

V filmu je bilo treba podčrtati nasprotje med veselim svetom zunaj samostanskih zidov in med pobožnim življenjem v samostanu. Treba je bilo zložiti dvojno godbo. Posvetno godbo sta komponirala španski skladatelj Francisco Vallejo in Irving Brown, profesor

je napravili na pristnih španskih tleh, v pristnem španskem okolju.

Malo čudno se sliši, da nastopata v filmu samo dva moška, žensk pa vse polno. Med le-temi je mnogo mladih krasotic, ki jih došle še nikoli nismo videli v filmu.

Američani so porabili mnogo denarja, da pokažejo Dorotejo Wieckovo v njenem prvem ameriškem filmu tako kakor so si jo predstavljali. Njihove žrtve niso bile zaman. Film »Španska romanca« je po sodbi mnogih strokovnjakov krenil na docela neizhujeno pot in pomeni novo poglavje v zgodovini kinematografije.

Ločiti se dam!

...in Gustav Fröhlich se mora odpovedati otroku

Izjava Gitte Alpar

Iz Berlina prihaja novica, da se je Gustav Fröhlich tako navdušil za nemško nacionalistično plemensko teorijo (naperjeno zlasti proti židom), da je celo zahteval ločitev zakona z Gitte Alpar ... ker je židinja. Umetnica je dala o stvari tole izjavo:

Res je, da zahteva moj mož ločitev zakona. Prosil me je, naj pristane na sporazumno razporoko, češ da mu ogražam kariero. Nikakor ne maram biti kamen spotike njegovi umetniški karieri, zato sem naprosila svojega odvjetnika, da v glavnem pristane na pogoje, ki jih je stavil zastopnik mojega moža. Moj končnoveljavni pristanek bom dala seveda šele takrat, ko se bova z možem zedinila za stran podrobnosti.

Moj glavni pogoj bo, da se moj mož popolnoma odpove najini hčerki Juliski. Sama bom potem prevzela vzgojo svojega ljubljenega otroka. Možev predlog, da bi se zakon ločil v Berlinu, mi ni všeč; po mojem naj se stvar konča na Dunaju, kjer sva poslednjič skupaj živela. Rekla sem že, da svojemu možu nočem biti napoti, toda svojim materinskim pravičam se za noben denar ne odpovem.

Adam je izgubil raj samo zato, ker ga je dobil v dar. Hebel.

Meščanska kuhinja

Zelje na več načinov

Ocvrto zelje

Srednjeveliko zeljnato glavo zrežemo na osem delov in jo prekuhamo v slani vodi. Na to jo položimo na cedilo in dobro odcedimo.

Ko se zelje malo ohladi, povajljamo vsak kos v moki, stepenem jajcu in drobtinica. Takrat pa položimo kos za kosom v razbeljeno mast in ocvremo.

Jed nam rabi k ribam ali h kakršnikoli pečenki.

Paprično zelje

Pol kile kislega zelja skuhamo, primešamo žlico moke in še malo vode. V kozici razbelimo malo masti, popražimo v njej sesekljano čebulo in dodamo še malo sladke paprike. V to prežganje vsujemo kuhano zelje, ga solimo in začnimo s kislo smetano.

Zelje prevremo še nekaj minut in ga serviramo k pečenicam ali h krvavicam.

Kislo zelje z oljem

Kislo zelje skuhamo v slani vodi. V kozici razbelimo malo olja, popražimo v njem sesekljano čebulo in malo moke, na to pa pridenemo kuhano zelje, zalijemo z vodo, v kateri smo prekuhali olupljeni krompir. Zelje kuhamo še nekaj časa, nato ga pa iztrezemo v skledo in ga obložimo s krompirjevimi kosi, ki jih prej popražimo v masti.

Zelje serviramo h govedini.

Italijansko zelje

Zeljnatu glavo razrežemo na rezance in jih poparimo. V kozici razbelimo mast ali olje, dodamo ožete zeljnate rezance, dve žlici juhe in dušimo celo uro, da lepo zarumene. Takrat vmešamo malo moke in dodamo še nekoliko paradižnikovega soka in sesekljane peteršilja.

H koncu začnimo zelje še s kislo smetano in ga kuhamo še četrt ure.

Jed nam rabi za postne dni kot prikuha.

Fizolovo zelje

Pol litra fižola skuhamo v pol litra slane vode. Pol glave debelo rezanega zelja poparimo in ga kuhamo do mehkega. Takrat pridenemo 2 pesti riza in ga kuhamo še četrt ure v zelju, potem pa dodamo kuhani fižol in prežganje.

Jed prevremo še približno deset minut. Fizolovo zelje je poleg juhe samostojna jed.

Zeljnatu zrezki

Male zeljnate liste operemo, poparimo in skuhamo na pol v mehko. Na to zelje odcedimo, ga ožmemo, položimo na desko in drobno sesekljamo. V kozici razbelimo mast, dodamo sesekljano čebulo in peteršilj in pest na drobne kocke zrezanih žemelj. Kadar žemlje zarumenijo, pridenemo še jajce in sesekljano zelje, dve namočeni žemlji, nekoliko soli in popra ter vse skupaj dobro premešamo in h koncu stresemo na desko. Iz tega testa napravimo majhne zrezke, jih potresemo z drobtinica in spečemo v vroči masti.

Rezanci v sladkem zelju

Domače rezance kuhamo v slani vodi. Na debelo zrezano zelje poparimo, odcedimo in dušimo v masti, v kateri smo prepražili malo sesekljane čebule. Med dušenjem pridenemo nekaj žlic vode, da se zelje ne prismoči.

Kuhane rezance odcedimo, polijemo z mrzlo vodo in jih dodamo dušenemu zelju, ki ga malo popramo. Jed dušimo v pokriti kozici še 10 minut, na to pa malo popražimo v odkriti kozici.

HUMOR

V hotelu

Sluga: »Oprostite — ali ste vi tisti gospod, ki se hoče ob šestih odpeljati?«

Gost (dremavo): »Da, jaz!«

Sluga: »Nu, potem pa kar dalje spite — vlak je že odšel!«

Pri odvjetniku

Lipe se je sprl s Pepetom. Zaradi malenkostne reči. Meni nič tebi nič se odloči in gre k odvjetniku.

»Ali se ne bi prej poskusili pobotati?« meni odvjetnik. »Takšne reči stanejo, veste.«

»Saj sem se hotel,« odgovori Lipa flegmatski. »Pa mi je Pepe rekel: »Poberi se k vragu!« Ali mi je potem ostalo kaj drugega, kakor da pridem k vam?«

Krst

V neki zakotni vasi v Tirolu so slavili krst, to se pravi, po tamkajšnji šegi je moral otrokov oče povabiti svoje sosede na pijačo.

Ko je razpoloženje že nekoliko stopilo ljudem v glavo, se je neki kmet obrnil na otrokovega očeta:

»Povej mi no, kako dolgo si pa že oženjen in od kod je prav za prav tvoja žena?«

»Ne veš?« se začudi oče. »Nu, kmalu po veliki noči sem bil na žegnanju v T. in tam sem se seznanil z dekletom. Ker mi je bila na prvi pogled všeč, sva se pa vzela.«

»Tako, praviš torej, da je bilo po veliki noči v T. ...« zategne zamišljeno drugi. »Veš kaj,« se razvname čez kakšno minuto razmišljanja, »to pa po tem takem ni tvoj otrok!«

»Kaaaaj?« vzroji oče, »da ni moj otrok? Če to še enkrat zineš, ti takšno pripeljem čez papo, da ...«

»Nikar se ne razburjaj,« ga mirno zavrne drugi, »pa rajši malo premisli. Sam si rekel, da si prvič srečal svojo ženo po veliki noči, to je bilo aprila. Danes smo pa avgusta, zdaj pa sam izračunaj, ali more biti otrok tvoj ali ne.«

»Tako,« ga zavrne oče, »zdaj ti bom pa jaz nekaj povedal. Če danes kupiš kravo in jo imaš štirinajst dni v hlevu, pa se potem oteli — čigavo je potem tele?«

Moderna mladina

Lojzek pride prvič iz šole. Mama ga vpraša, kako mu je ugajalo v razredu. Mali mož ni nič kaj navdušen:

»Moj tovariš na desni je prav prijazen fantek, tudi nad levim sosedom se ne morem pritožiti. Toda tisti pred menoj, ki stoji za pultom — tisti pa ne more biti kaj posebnega, meni gre kar na živce: saj nič ne ve in venomer nas izprašuje!«

Predniki

»Papa, kaj so to, predniki?«

»To bi pa res že lahko vedel! Jaz sem na primer tvoj prednik, pa ded tudi.«

»Zakaj se pa potem ljudje tako postavljajo s svojimi predniki?«

Višek profesorske raztresenosti

Profesor stopi v razred. Ko gre proti odru, zagleda na tabli sliko, ki jo je napravil neki učenec: njegov lastni portret.

»Ah, res, saj sem že tu,« se potrka profesor raztreseno po čelu. »Potem grem pa lahko domov.«

In se res obrne in gre.

Še par profesorskih

Profesor: »Vas lahko posadim kamor hočem — spredaj in zadaj delate hrup.«

Neki učenec je pribil profesorju gumijaste čevlje k tlom. Ko si jih je profesor hotel natekniti in oditi, se ni mogel geniti z mesta.

»Aha, najbrže niso moji,« je zamrmral.

Služkinja: »Gospod profesor, štoklja nam je pravkar prinesla fantka.«

Profesor: »Že prav. Náte, tu imate napitnico za štokljo, fantka pa postavite začasno v kot.«

»V prihodnje se imajo vsi tisti, ki manjkajo, vsteti v zadnji klopi, da bom takoj videl, kdo manjka,« je zapovedal kratkovidni profesor Tinja, ko so ga učenci spet potegnili zastran manjkajočih.

»Gospod Milavec, ne stojte neprestano pri oknu! Če bo potem kdo dol padel, in bom vprašal, kdo, spet nihče ne bo hotel biti.«

Začetnica

»Takšna nesramnost! Učence gledate, kako vas povzdiguje v nebesa, vratarja, kako vas obožuje, prokurista, kako vam dvori, knjigovodja vas spremlja domov, šofer vam prinaša cvetlice, šefov sin plačuje dolgove za vas in njegov oče vas poljublja — pa pravite, da ste začetnica?«

Primerjajte

ceno in kakovost našega blaga, od-

ločili se boste za nakup zimskega plašča in perila pri trrdki

Drago Gerup & Co.

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 (Dunajska cesta)

Dolina vrtnic

Novela. — Napisal O. Keyne

Ze skoraj dvajset let je nakupoval košeni trgovec Husein Bidjar v rožni dolini Rumelije, v veliki, prekrasni z visokimi bregovi obdani kakanliški dolini, rožno olje in rožni vosek. Kupoval ga je pri vseh kmetih velike doline, pri kmetih Kaloferju, Karlovošu, Tvardiču, zlasti pa pri Mustafi Tatarju, najbogatejšem kmetu iz Soparljuja.

Ze skoraj dvajset let zapored se je odpravil Husein Bidjar vsako jesen na dolgo pot iz Bruse čez Skader, Staro Zagoro v Kazanik in od ondod dalje v dolino, kjer goje kmetje več vrtnic ko žita. Šel je kupovat vrtnice, iz katerih je pripravljali zlahkno in blagodišeče rožno olje in dragoceni rožni vosek, ki ju Turki, Arabci in Perzijci tako zelo ljubijo in cenijo. Husein Bidjar je bil zaljubljen v to prekrasno dolino, kjer je bil zrak prenasiten z opojnim vonjem vrtnic, kjer je kruh teknil po vrtnicah, kjer sta zemlja in kamen dehtela po njih. Husein je prodajal olje in vosek po vsem Jutrovem in v vsakem mestu in v vsaki vasi od Gilana-Masanderana do Makrana, od Tebrisa do Bender-Abbasa ob Perzijskem zalivu so prodajali njegovi zapniki ta zlahkna pridelka. Od vsepovsod se je stekalo zlato v Brusi pri Huseinu Bidjaru.

Lani se je pa Husein odpravil v Soparlju, ne kakor po navadi s konjsko vprego, temveč prvič v svojem življenju z avtomobilom, s staro polomljeno škaflo, ki jo je neki Anglež v Brusi vrgele v staro šaro. Za Huseina je bil ta avtomobil seveda imenitnejši od vseh imenitnih svetovnih znamk, kmetje ob poti med Skadrom in Soparljem so ga pa občudovali kakor čudo stvarstva.

Zadovoljno se smehljajoč je sedel na ogoljenem usnjenem sedcu, njegov arabski služabnik je pa krmaril, kakor je vedel in znal. Okrog njega je bilo vse natrpano s kovčgi, zaboji in posodami, polnimi rožnega olja in rožnega voska. Zetev je bila obilna in dobra. Husein Bidjar si je ponosno poživgaval, ko se je blizal Soparlju, kajti tam je zrasla med prekrasnimi vrtnicami najlepša roža, ki si jo je nameraval Husein letos odvesti s seboj v domačo vas.

Spomnil se je, kaj mu je lani ob tem času dejal stari Mustafa Tatar: »Dobro došel, Husein Bidjar, toda poglej, Jejla je še premala, petnajst ji je komaj! Leto osoroj, gospod, ko bo šestnajst, pridi in jo zasnuji. Moja hiša ti bo odprta!« Husein si je s prsti živčno pogladil rusko brado, ki so jo že prepletale prve srebrne niti. Minilo leto je bilo zanj za celo leto predolgo. Kopnenje po mali kmečki deklini iz Soparljuja ga je razjedalo. Misli nanjo so mu kradle mir v dolgih nočeh. Še mar mu ni bilo zlata, ki so mu ga prinašali prodajalci dišečega rožnega olja. Danes je vozil s seboj poročna darila, ki jih bo razprostrl Jejli pred noge.

Mustafa Tatar je Huseina prijazno sprejel. Toda dejal je: »Najprej kupčija! Stopila sta v poltemno sobo. Jejla je stala poleg mize, na kateri so bile razstavljene steklenice in stekleničice dragocenega olja. Husein Bidjar se je zagledal v dekle: bila je stokrat lepša ko lani, lepša kakor je sanjal o njej.

»Pojdi, Jejla!« ji je suho in mrko ukazal oče. Prišel je veliki trenutek zanj, ko bo svoj pridelek zamenjal za bleščeč denar. Husein je zrl za dekletom, dokler ni izginilo v temnem hodniku. Potlej je sedel in pričela sta se pogajati. Pila sta gosto turško kavo in se pogajala do večera. H koncu sta si segla v roke: kupčija je bila pri kraju.

»Mustafa, Jejlo si pač vzamem s seboj?« je pripomnil Husein.

»Kakor želiš, gospod; govori z njol!« Mustafa Tatar se je zazrl Perzijcu iz Bruse v zgubani obraz. »Jejla je postala dekle. Če te bo marala, bodi mi pozdravljen! Govori nocoj na proslavi z njo, zaplesi z njo, ko bodo fantje zraven, pa bo tvoja!«

Husein Bidjar je sedel med

stari iz Soparljuja. Opazoval je mladino, ki se je ob zvokih piščali vrtela in prešerno smejala. Toda videl je samo njo, Jejlo, zastavno kmečko dekle, njen baršunasti obraz, njene temne oči, napeta rdeča usta... Gledal je, kako se je po taktu pozibavala v tenkih bokih, kako so ji mlada prsa silila skozi svilo, kako so se ji polna meča risala v obleko. Plesala je s premnogimi fanti stare narodne plesne, okrog in okrog so pa sedeli prekrizanih nog fantje in dekleta ter ploskali v taktu. Videl je Jejlo, kako je plesala z nekimi mladimi fantom. Oči so se ji iskriale, on jo je pa gledal zdaj nežno, zdaj koprneče, vse preveč koprneče za Huseinovo ostro oko. Tedaj se je Bidjar odločil: po tem plesu bo govoril z njo.

Gledalci so zaploskali, zavpili na ves glas, ko sta Jejla in zastavni fant končala. Ponosno in smehljaje sta odšla iz kola. Husein Bidjar je vstal in šel mimo mož in žen, mimo fantov in deklet... po Jejlo.

Toda nikjer je ni našel. Husein se je vrnil in se zagledal po fantih. Nikjer ni videl onega predrznega fanta, ki je Jejli gledal tako globoko in koprneče v oči.

Spazil se je za hišo, gnan od neznanega strahu, kajti mislil je na Tatarjeve besede: »Zaplesi z njo, ko bodo fantje zraven...«

Za Mustafovo hišo na vrtu med hlevi je gorela majhna svetiljka. Bidjar je zavil proti vrtu. Tedaj je pa nenadoma — kakor okamenel — obstal. Med cipresami sta sedeli dve postavi na nizki klopici tesno objeti, z glavo pritrjeno h glavi, s prsi k prsom. Ob svitu svetiljke je spoznal Husein Jejline črne kite, ki so ji visele do bokov, spoznal je njena napeta usta, ki so se pravkar odtrgala od fantovih.

Huseinova mišičasta roka je segla po bodalo, ki ga je nosil Perzijec iz Bruse zmerom za pasom. Upognjeno rezilo je bilo ostro in iz trdega jekla. Husein je usločil hrbet ko mačka in skočil ko divja zver proti zaljubljenima.

Toda mladi fant je še v pravem hipu spoznal »rečečo« nevarnost in se izmuznil kakor mačka. Husein je zamahnil z bodalom po zraku. Mladenič ga je sunil s krepko pestjo v prsa, da je omahnil v travo. Zarenčal je ko razdražen pes, se pobral in se pripravil na ponoven napad. Mladenič je potegnil kratko bodalo, igračko v primeri s Huseinovim bodalom iz perzijskega jekla.

Bog ve, ali se je Bidjar tako zelo postalar v tem letu neutešnega hrepenenja po najlepši roži iz doline vrtnic, ali ga je pa zmedel pogled iz njenih oči, hladen in sovražen, da se mu je zameglilo pred očmi, kajti njegov sunek je zadel v nasprotnikov suknjič in ga razparal. Tedaj je pa Husein nenadoma čutil, kako se mu je zarila ostrina fantovega bodeža naravnost v srce. Husein se je obnemogel sesedel, padel je na zemljo, ki je dehtela po vrtnicah, hlipnil je in se zagrizel v kamen.

Morda je še čul pridružen glas ljubljene dekleta, morda je še poslednjič objel s pogledom obriše cipres v medli mesečini, morda je še pomislil na svoj dom v Brusi, na dragocena darila na mehkih preprogah, ki bodo zaman čakala, da pride ponje dekle iz doline vrtnic. Njegova vroča perzijska kri je lila v širokem curku na suho zemljo...

KRATEK PROCES

(Ak) »Prager Tagblatt« piše, kaj se je zgodilo pri nekem kmetu iz okolice Bratislave, Emerik Kristof mu je ime. Ondam mu je žena skuhala juho, in — kaj hočete — pripetilo se ji je nekaj človeškega: las ji je padel v juho — ni bila prva ne poslednja, ki se ji kaj takega zgodi.

Njen mož pa tisti dan ni razumel šal. Brez besede je pograbil kuhinjski nož in ženi odsekal tri prste.

Za god in praznik mati dobro ve, otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesele!

GROF MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

70. nadaljevanje

»Morcerf, besedi, da' in ne' ni sta zadosten odgovor, kadar gre za čast, ugled in življenje moža, kakršen je gospod generalni poročnik grof Morcerf, par francoski.«

»Česa je pa še treba?«
»Tega, kar sem jaz storil, Albert. Reči si je treba: za čas in trud ne gre, kadar so na kocki dobro ime in koristi neke družine. Reči si je treba: treba je več ko samo verjetnosti, potrebna mi je gotovost, preden sprejemem dvoboj na življenje in smrt s svojim prijateljem; reči si je treba: če bom stopil z mečem ali samokresom pred človeka, ki sem mu tri leta prijateljsko stiskal roko, moram imeti mirno srce in čisto vest.«

»In?« vpraša nestržno Albert.
»Ali smem vedeti, kaj naj ta uvod pomeni?«

»Pomeni, da prihajam iz Janine.«

»Iz Janine? Ni mogoče!«
»Ljubi moj Albert, evo, tule moj potni list. Oglejte si počete: Zeneva, Milan, Benetke, Trst, Janina.«

Albert pogleda potni list, potem pa dvigne svoj osupli obraz k Beauchampu.

»Če bi mi bili tujec, Albert, mi lahko verjamete, da si ne bi dajal toliko truda; toda mislim sem, da sem vam ta dokaz svojega spoštovanja dolžan. Teden dni sem porabil za vožnjo v Janino, teden dni nazaj. K temu pride osem in štirideset ur karantene in osem in štirideset ur za bivanje v Janini — skupaj tedaj tri tedne. To noč sem se vrnil in zdaj sem tu!«
»Moj Bog, zakaj tako po ovinčkih, Beauchamp? Zakaj mi ne odgovorite naravnost, česar od vas pričakujem?«

»Verjemite mi, Albert...«

»Človek bi mislil, da vas je strah priznati, da vas je vaš dopisnik potegnil. Eh, Beauchamp, kaj bi se sramovali. Živ krst ne bo dvomil o vašem pogumu.«

»O, ravno nasprotno!« zajecija žurnalist. »Ravno nasprotno...«

Albert prebledi ko zid; hotel je nekaj reči, toda beseda mu zamre na jeziku.

»Ljubi prijatelj,« reče Beauchamp nežno, kakor bi govoril z otrokom, »verjemite mi, srečen bi bil, če bi se vam mogel opravičiti; toda...«

»Toda...?«

»Poročilo je bilo točno.«

»Torej je ta francoski častnik...«

»Da.«

»Ta izdajalec, ki je izročil sovražniku moža, v čigar službi je bil —«

»Ne zamerite mi, prijatelj, da vam povem, kar vam moram povedati: ta mož je vaš oče!«

Albert se zgane, kakor bi se hotel vreči na Beauchampa; toda le-ta ga nežno ustavi, bolj s svojim toplim pogledom kakor z iztegnjeno roko.

»Nate, prijatelj,« reče s sočutnim glasom in potegne iz žepa neki papir, »tote je dokaz.«

Albert ga razgrne; bila je izjava štirih uglednih mož iz Janine, ki so potrdili, da je polkovnik Fernand Mondego, instruktor v službi vezirja Alija Tependelinija, prodal janinsko trdnjavo za dva tisoč moženja zlata. Podpis je overil janinski francoski konzul.

Albert se opoteče in omahne ves stit na stol.

Cez nekaj trenutkov bolestne tišine mu prekipi srce in iz oči se mu vsujejo vroče solze.

Beauchamp pogleda mladega moža z globokim sočutjem. Nato stopi tiho k njemu.

»Kaj ne, Albert, da me zdaj razumete? Sam sem hotel vse videti, vse presoditi, v upanju, da bom mogel dati zadoščenje vašemu očetu. Toda moje poizvedbe so ravno nasprotno potrdile, da Fernand Mondego, ki ga je Ali-paša imenoval za generalnega guvernerja, ni bil nihče drugi kakor grof Morcerf. Tedaj sem se vrnil, spomnil sem se časti, ki ste mi jo

izkazali, ko ste me šli med svoje prijatelje, in prihitel sem k vam.«

Albert je ležal zleknen v naslanjaču in si pokrival obraz z rokami.

»Hitel sem k vam,« povzame Beauchamp, »da vam povem: Albert, grehi naših očetov v teh težkih časih ne morejo pasti na nas, njihove otroke. Le malo med njimi jih je preživelo revolucije, sredi katerih smo se mi rodili, ne da bi bilo blato ali kri omadeževala njihovo uniformo. Albert, poslušajte: zdaj ko imam vse dokaze v rokah, zdaj ko sem gospodar vaše skrivnosti, me pač nihče na svetu ne more prisiliti k dvoboju, zakaj trdno sem prepričan, da bi

Naš novi roman

Z razumljivo nestrpnostjo in neugnano radovednostjo čakajo naši naročniki in bralci začetka našega novega romana. S pismi se obračajo na nas in nas izprašujejo, da, trije so se celo potrudili v naše uredništvo, meneč da bodo tako prej izvedeli kakor drugi, kako se bo imenoval naš novi roman. Danes odkrivamo to uredniško tajnost:

„V naročju sreče“

bo naslov našemu novemu romanu, izhajal bo pa v Družinskem tedniku vstrie z dosedanjim romanom »Grofom Monte-Cristo«.

Naš novi roman je pa tudi vreden zanimanja, ki so ga zanj pokazali naši bralci. Pisan je od začetka pa do konca nenavadno živo in tako zanimivo, da bodo naročniki komaj čakali novega nadaljevanja.

„V naročju sreče“

je eden izmed najboljših romanov, kar smo jih priobčili v preteklih šestih letih. Njegova ljubavna povest je tako točna slika resničnega življenja, da bo šla do srca vsem nežnim in čustvenim dušam; zakaj v notranjih doživljajih in bojih glavne junakinje bodo bralke dostikrat videle same sebe, svoja čustva in svoje sanje.

„V naročju sreče“

morajo razen Vas brati tudi Vaša prijatelja in Vaši prijatelji, Vaši znanci in sorodniki, naj bodo že v tujini ali doma. Opozorite jih na to še danes, da se bodo mogli o pravem času naročiti.

Naš novi roman bo tak, kakršnega ste si dolgo želeli: roman čustev in ljubezni. Priobčevati ga začnemo v eni izmed prihodnjih števil.

vam ta dvoboj vašo vest očitala kot zločin. Toda tisto, kar bi me utegnili prositi, vam sam ponudim: ali naj ti dokazi, ta razkritja, te izjave izginijo? Ali naj ta strašna skrivnost ostane pokopana med mramor? Govorite, prijatelj: ali hočete?«

Albert se mu vrže okoli vratu.

»O, plemenito srce! zaihti.«

»Nate, vzemite!« Beauchamp mu izroči papirje.

Albert jih pograbi, krčevito jih stisne v pesti in jih hoče raztrgati; toda iz strahu, da ne bi ostal le najmanjši delec, ki bi strašno skrivnost nesel dalje, podrdi vse liste na plamenu voščence, da zgore do zadnjega.

»O, dobri moj prijatelj! O, dobri moj prijatelj!« mrmra med tem ko je plamen lizal papir.

»Naj bo vse to pozabljeno kakor hud sen,« reče Beauchamp. »Naj ugasne kakor plamen teh papirjev, kakor poslednji dim, ki vstane iz nemega pepela.«

»Da,« pritrdi hvaležno Albert. »In ostane naj zgolj večno prijateljstvo, posvečeno mojemu rešitelju — prijateljstvu, ki naj me do poslednjega diha spominja, da se imam za svoje življenje in čast svojega imena zahvaliti samo vam. Zakaj če bi se ta stvar izvedela... o Beauchamp... potem bi si po-

gnal kroglo v glavo... Pa ne, ne! Saj si ne bi smel, ker bi ubil tudi tebe, dobra moja mati!«

Toda prvo veselje je minilo in Alberta je obšla globoka potrtost. »Nu, kaj vam je spet?« vpraša Beauchamp.

»O, prijatelj, ali ne morete razumeti, da se mi ni moči tako nenadoma odreči spoštovanju in ponosu, ki me je navdajalo do nemadeževanega imena mojega očeta? Kako naj zdaj pogledam svojemu očetu v oči? O, prijatelj, najnesrečnejši človek sem na svetu! In moja uboga mati!« zaihti mladi mož in dvigne solzne oči k sliki svoje matere na steni. »O, ko bi ti to vedela, koliko bi morala pretrpeti!«

»Pogum, prijatelj!« reče toplo Beauchamp in ga prime za roko.

»Toda od kod je prišla ta vest v vaš list? Za tem se skriva neznan mržnja in neviden sovražnik.«

»Nov razlog, da ohranite mir, Albert, in da ne izgubite poguma. Varujte svoje moči, prijatelj, zakaj potrebovali jih boste.«

»Tak mislite, da to še ni vse?«

»Ničesar ne mislim, prijatelj, toda na svetu je vse mogoče. Povejte mi, ali imate še zmerom namen vzeti gospodično Danglarsovo?«

»Zakaj me to vprašate ravno zdaj?«

»Ker se mi zdi, da je odgovor na to vprašanje v zvezi s stvarjo, o kateri že ves čas govoriva.«

»Kako pravite?« krikne Albert in kri mu zalije čelo. »Pa vendar ne mislite, da je Danglarsova...«

»Vprašal sem vas le, kako je z vašo ženitvijo. Ne iščite v mojih besedah drugega pomena kakor tistega, ki ga imajo.«

»Ne,« odgovori kratko Albert, »ta poroka se je razdrila.«

»Aha,« meni Beauchamp. Toda videč, da se je mladi mož spet pogreznil v otožnost, ga mehko prime za roko:

»Pojdiva na sveži zrak, prijatelj. Vožnja skozi gozd ali kratak izlet na konju vas bo raztresel. Na povratku stopiva v kakšno gostilno na obed, nato pa odideva vsak po svojih potih.«

»Prav,« pokima Albert. »Pojdiva peš; mislim, da mi bo malo razgibanja dobro delo.«

In prijatelja odideta na cesto in kreneta čez bulvarje. Pred Madeleineinsko cerkvijo pa predlaga žurnalist:

»Veste kaj, ko sva že ravno na poti, ali ne bi stopila h grofu Monte-Cristu? On vas bo prav gotovo spravil v boljšo voljo. To zna kakor nihče drugi, ker nikoli nikogar ne izprašuje. Po mojem so ljudje, ki ne izprašujejo, najbolj-ši tolažniki.«

»Prav, kakor želite!«

VIII

Potovanje

Monte-Cristo vzklikne od vesellega presenečenja, ko zagleda mlada moža skupaj.

»Imenitno! Nu, mislim, da je zdaj vse pojasnjeno, razloženo in urejeno?«

»Da,« prikimata Beauchamp. »Bile so samo abotne in neutemeljene govorice; če bi se ponovile, bom jaz prvi nastopil proti njim. Ne govorimo več o tem!«

»Albert vam bo lahko povedal, da sem mu sam tako svetoval,« pripomni grof. »A sedita vendar! Današnji dopoldan je zame prava smrt!«

»Zakaj?« vpraša Albert. »Kakor vidim, spravljate svoje papirje v red.«

»Svoje papirje? Hvala Bogu, to ne. V mojih papirjih vlada zme-

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobla srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

rom najlepši red. Toda v listinah gospoda Cavalcantija —

»Gospoda Cavalcantija?« vpraša Beauchamp.

»Res, vi najbrže še ne veste,« pojasni Albert. »To je neki mladi mož, ki ga je grof uvedel v pariško družbo.«

»Da se prav razumemo,« ga popravi Monte-Cristo. »Jaz nikogar ne uvajam v družbo, gospoda Cavalcantija pa še dosti manj kakor koga drugega.«

»To je dalje tisti gospod,« nadaljuje Albert in se prisili k nasmešku, »ki se bo oženil z gospodično Danglarsovo namestu mene. Lahko si mislite, kako mi gre to do živega.«

»Kaj? Cavalcanti se ženi pri Danglarsovi?« osupne Beauchamp. »Ali ste prišli mar z drugega konca sveta?« ga začudeno vpraša Monte-Cristo. »Žurnaliste, pa nič ne veste, čeprav ves Pariz samo o tem govori?«

»In vi, grof, ste to ženitev posredovali?«

»Jaz? Ne govorite tega, dragi moj pisatelj! Jaz da bi posredoval ženitev! Ne, potem me še ne poznate; narobe, jaz sem se z vsemi štirimi otepaj, da bi v njegovem imenu zasnubil.«

»Aha, razumem. Zaradi najinega prijatelja Alberta.«

»Zaradi mene?« vzklikne mladi mož. »Nikakor ne. Gospod grof mi bo rade volje potrdil, da sem ga ravno narobe pri sleherni priložnosti prosil, naj to ženitev prepreči, če je v njegovih močeh.«

»Poslušajta,« odvrne Monte-

Izvrsten je Dr. OETKER-j a glas, prodril je v najmanjšo gorsko vas!

Cristo, »v tej stvari sem bil tako malo posredovalec, da sta se i tati i mladi mož ohladila nasproti meni. Samo gospodična Evgenija, ki se mi zdi, da se ne čuti prav nič poklicano za zakon — samo ona mi je ohranila svojo naklonjenost, ker je videla, kako nedolžen sem pri početju, ki naj jo spravi ob toli drago ji svobodo.«

»In pravite, da stojimo tik pred to poroko?«

»Tako kaže, čeprav nisem skrival svojih pomislekov. Mladega moža sploh ne poznam; pravijo, da je bogat in iz dobre rodbine, toda zame so to zgolj govornice. Kolikokrat sem gospodu Danglarso to omenil, on pa kakor bi bil zaljubljen v svojega bodočega zeta: vse je bilo zaman. Prosil me je, naj pišem majorju in zahtevam papirje, ki jih tu vidita. Poslal mu jih bom, toda prav tako kakor Pilat si umijem roke.«

Beauchamp si jame ogledovati slike na stenah.

»Nekam potrli se mi zdite danes,« se obrne Monte-Cristo k Albertu. »Kaj vam je?«

»Glava me boli,« odgovori Albert.

»Če je tako, dragi moj vikont, vam lahko svetujem zanesljivo zdravilo; meni vsaj je še vselej pomagalo, kadarkoli me je kaj težilo.«

»In to zdravilo naj bi bilo?«

»Izpremembra zraka.«

»Res?« vzklikne Albert.

»Da, in ker se tudi jaz nič kaj veselo ne počutim, mislim takisto na izpremembro zraka. Ali vam je prav, da se skupaj kam odpraviva?«

»Vi pa slabe volje?« se začudi Beauchamp. »Zakaj?«

»Bogme, rad bi vas videl, kakšne volje bi bili, če bi imeli preiskavo v hiši.«

»Preiskavo? Kakšno preiskavo?«

»Nu, tisto, ki jo vrši gospod Villefort proti mojemu vlomilecu, nekemu razbojniku, ki je menda ušel iz ječe.«

»Saj res, slišal sem nekaj o tem,« se spomni Beauchamp. »Ali veste kaj več o tem Caderoussu?«

»Doma je menda nekje iz Provance. Gospod Villefort je bajne slišal govoriti o njem, ko je bil še v Marseillu, in tudi gospod Danglars se spomni, da ga je že videl. Posledica je, da si je prokurator zadevo močno k srcu vzel, pa tudi policijski prefekt si daje truda z njo: zadnjih štirinajst dni mi

pošilja dan za dnem vse razbojnice v hišo, kar jih njegovi ljudje kjerkoli izteknejo, češ da bi utegnili v tem ali onem spoznati morilca dičnega Caderoussa. Če pojde tako dalje, bom v nekaj mesecih imel čast seznaniti se z vso tatinsko in razbojniško gospodo, kar je premora francoska dežela. Lahko si mislite, kako sem gospodu prefektu hvaležen. Zato sem se odločil, da dam svoji hiši slovo in se umaknem kakor daleč bom le mogel. Vas pa povabim s seboj, vikont.«

»Z veseljem se odzovem vašemu vabilu; samo povejte mi, kam ste se namenili?«

»Na morje, grof, na morje. Star pomorščak sem in ljubim morje kakor nevesto. Nu, sprejmete moje vabilo?«

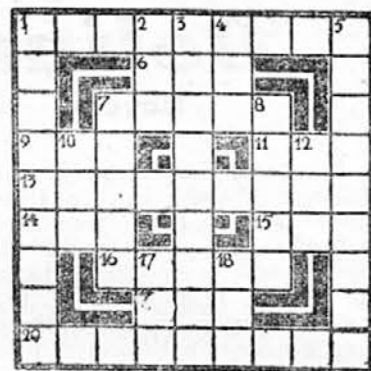
»Sprejemem.«

»Ali se nama pridružite, gospod Beauchamp?«

KRIŽANKA ŠT. 2

Pomen besed

Vodoravno: 1. ni ga najbrže med nami, ki ne bi hotel to biti, 6. nemški spolnik, 7. junak iz grškega bajeslovja, 9. grški predlog, 11. kra-

jevni prislov, 13. preglednika, 14. konec maše, 15. dvojica, 16. drevesi, 20. v nasprotju z duhom našega jezika tvorjena beseda iz avtomobilске stroke.

Navpično: 1. španski politik, 2. žensko ime, 3. mesto na Jutrovem, 4. osebnai zaimek, 5. rastlina iz naše narodne pesmi (2. sklon), 7. reci, 8. vzdriži, 10. število, 12. spi (v otroškem jeziku), 17. medmet, 18. živalski glas.

REŠITEV KRIŽANKE ŠTEV. 1.

Vodoravno, po vrsti: tenor, punec, anoda, enota, l. sodišče, r. in, lista, bi, jej, oca, ion, avar, r. srna, agamemnon, evo, rek, alabaster, aron, z. izak, pen, bas, ida, as, manon, if, t. paradiz, t. iveri, akiba, nekaj, rodin.

GOSPODIČNA iz dobre rodbine, pri kupne zunanosti, črnka, želi znanja z gospodom s stalnim poklicem in resnim pojmovanjem življenja. Dopise pod »Veselo življenje« na upravo.

IZSELJENEC SEM V FRANCJI in bi se želel seznaniti s poštenim in pridnim dekletom v svrhu ženitve. Dopise pošljite prosim na upravo »Družinskega tednika« pod označbo »Izseljenec«.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z navodilom slane Din 30—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

Dopisna šola

Nemščino, esperanto in slovenščino poučujete pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Učnina nizka.

Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor.

Diake, cenjene dame!

na lieu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.

»Venerat eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.«

Naročite še danes lepo dišeči »Venerat eliksir, ne bo Vam žal. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 steklenica za Din 10— (predplačilo), na povzetje 18—, dve Din 28—, tri Din 38—.

RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII Janševa 27 (prej Kamniška 10a)

Din 1000- plačam

ako Vam »Radio Balzame« ne odstrani kurjih očes, bradavic, trde kože, bul itd.

Ze dalj časa nisem nič naročil, ker ljudje poskušajo raznovrstna sredstva, a sedaj so se prepričali, da je Vaš preparat še najboljši, in ga zopet zahtevajo. Franc Maček.

čevljarna, Dol. Logatec.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzame«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10— (predplačilo), na povzetje Din 18—, dva Din 28—, tri Din 38—.

RUDOLF COTIČ, LJUBLJANA VII Janševa 27 (prej Kamniška 10a)

MALI OGLASI

Mali oglasi v »Družinskem tedniku« stanejo po Din 1— beseda. Posebej se računa davek, in sicer za vsak mali oglas Din 150. Kdor želi odgovor ali dostavitev po pošti, naj priloži 3 Din v znamkah. Denar za male oglase je treba poslati vnaprej, lahko tudi v znamkah.

NEPOTREBNIH DLACIC na obrazu, rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo Erbol-praska. — To sredstvo takoj odstrani dlavičice s koreninami vred in slane z navodilom Din 15—. — Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ prepreči samo znano sredstvo Voda iz kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zagreb, Ilica 34.

MAKULATURNI PAPIR na prodaj. Vpraša se v upravi »Družinskega tednika«.

GOSPODIČNA VITA! Pismo prejel. Hvala. Odgovorim takoj ko se vrnem s potovanja. Prisrčno pozdravlja »Iskre-na duša«.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici
A. Presker
8v. Petra cesta 14

Velika inventurna prodaja

Razne zavese, zastori, gardine, prte, garniture, preproge, predpostelniki itd. po izredno nizkih cenah. Samo dokler traja zaloga.

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

JUGOČESKA JUGOSLOVENSKO-ČEŠKA tekstilna industrija

KRANJ

IZDELUJE:

barvano in tiskano blago iz bombaža in umetne svile.

Zahtevajte samo izdelke te tovarne!

Erika

Pisalni stroj že za

Din 2800—

pri

The Rex Co.

LJUBLJANA, GRADISCE 10

Tel. 22-68

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Povečanje prihrankov

Vam omogočamo kljub težkim časom.

Ničesar drugega Vam ni treba napraviti, ko da od svoje plače, oziroma dohodkov odločite, četudi najmanjši, a zato stalni znesek za svojo bodočnost. Vse drugo Vam izvedemo sami, ako se zglaste pri nas.

Samo načrtno varčevanje Vam pri sedanjih pičlih dohodkih zagotovi, da dosežete načrt, cilj, za katerega je potreben denar (za izlet, tečaj, šolanje, zidavo, gospodarsko osamosvojitev, preskrbo za starost, bolezen ter doto itd.). To je novi način štednje, s katerim hočemo tudi nepremožnim pomagati do blagostanja.

Ravno zato se Vam obrestuje ta denar po izredno ugodni obrestni meri ter samo ob sebi umevno tudi redno izplačuje.

Na ta način spravite svoj prihranek varno, plodonosno, vsak čas razpoložljivo. Blagovolite se le obrniti pismeno ali osebno na

Hranilnico Dravske banovine
Ljubljana Celje Maribor